

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Veronika Kašparová

**Využívání vzdělávacích portálů jako jedna
z forem mimoškolního vzdělávání**

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: **Veronika Kašparová**

Vedoucí práce: **Mgr. Magdalena Mouralová**

Rok obhajoby: **2016**

Bibliografický záznam

KAŠPAROVÁ, Veronika. *Využívání vzdělávacích portálů jako jedna z forem mimoškolního vzdělávání*. Praha, 2016. 69 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Magdalena Mouralová.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá využíváním vzdělávacích portálů dostupných na internetu. Práce se zaměřuje na důvody využívání vzdělávacích portálů z pohledu jejich uživatelů a na důvody zřízení z pohledů jejich zřizovatelů. Dále se práce věnuje popisu tohoto typu neformálního vzdělávání probíhajícího za pomoci informačních a komunikačních technologií. Také se zabývá otázkou nabídky a poptávky ve vztahu ke vzdělávání a vzdělanostními nerovnostmi. Veškerá zjištění vznikla na základě expertních rozhovorů se zřizovateli a online dotazníkového šetření s uživateli vybraných vzdělávacích portálů.

Klíčová slova

Mimoškolní vzdělávání, neformální/informální vzdělávání, vzdělávací portály, elektronické vzdělávání, informační a komunikační technologie, informační společnost, celoživotní vzdělávání

Abstract

This bachelor thesis deals with the use of educational portals available on the Internet. The work focuses on the reasons for the use of educational portals from the perspective of their users and the reasons for the establishment of the views of their founders. Furthermore, the work is also devoted to the description of this type of non-formal education, which is carried out with the help of information and communication technologies. It also addresses the issue of supply and demand in relation to education and educational inequalities. All the findings are based on the expert interviews with the providers of these educational portals and on the online questionnaire with the users of the selected educational portals

Keywords

Extracurricular education, non-formal/informal education, learning websites, electronic learning, information and communication technologies, information society, lifelong learning

Rozsah práce: 82 916 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 10. 5. 2016

Veronika Kašparová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především své vedoucí Mgr. Magdaleně Mouralové nejen za poskytnutí cenných rad a podnětů, ale také za milý a vstřícný přístup. Dále bych také ráda poděkovala zřizovatelům čtyř vzdělávacích portálů a jejich uživatelům, kteří mi svou ochotou ke spolupráci umožnili realizaci výzkumu. V neposlední řadě patří poděkování celé mé rodině, která mi při psaní práce a po dobu mého studia byla velikou oporou.

Institut sociologických studií

Projekt bakalářské práce

Jméno studenta/studentky: Veronika Kašparová

Obor: Sociologie a Sociální politika

Ročník: druhý

Předpokládaný název bakalářské práce: Využívání vzdělávacích portálů jako jedna z forem mimoškolního vzdělávání

Předpokládaný název bakalářské práce v angličtině: An application of learning websites like a form of extracurricular education

Klíčová slova: mimoškolní vzdělávání, informální/neformální vzdělávání, vzdělávací portály

Klíčová slova v angličtině: extracurricular education, informal education, learning websites

Akademický rok vypsání: 2014/2015

Jazyk práce: čeština

Ústav: Katedra veřejné a sociální politiky

Vedoucí / školitel: Mgr. Magdalena Mouralová

Obor práce: Veřejná a sociální politika

1. Vymezení výzkumného problému

Ve své bakalářské práci se budu zabývat jednou z forem mimoškolního vzdělávání a to konkrétně z oblasti informálního/neformálního vzdělávání. Jedná se o různé vzdělávací portály a kurzy, mezi jejichž uživatele můžeme zařadit jak studenty různých ročníků a různých škol, tak i dospělé pracující osoby, které navštěvují tyto kurzy či portály za cílem zdokonalení se ve svém vlastním oboru zaměstnání či pouze v osobních dovednostech a vědomostech, a proto se tyto portály pohybují na pomezí informálního i neformálního vzdělávání. O tomto fenoménu se téměř nemluví, a proto jsem se rozhodla tomuto tématu věnovat.

Tato práce se tedy zaměří na vzdělávací portály, jako na jeden typ informálního/neformálního vzdělávání. Bude zkoumat, jaká je jeho rozšířenost v ČR a jak takovéto samostatné a dobrovolné vzdělávání probíhá. Také budu zjišťovat, jaké skupiny lidí nejčastěji těchto portálů využívají, zda jde především o uživatele z vyšších a vzdělanějších

vrstev nebo zda těchto portálů využívají různé vrstvy populace, čímž by portály mohly snižovat vzdělanostní nerovnosti, zaměřím se tedy i na sociálně-ekonomický status uživatelů. Využívání vzdělávacích portálů bychom mohli zařadit jak do neformálního, tak i do informálního vzdělávání a to z důvodu toho, že podstatou neformálního vzdělávání je osvojit si vědomosti a dovednosti, které pomáhají získat určité společenské i pracovní uplatnění, které je například poskytováno v zařízení zaměstnavatelů, různých vzdělávacích institucích apod. U informálního vzdělávání jde především o osvojování si různých dovedností, vědomostí, zkušeností či činností v rámci práce, rodiny, ale také volného času. Do informálního vzdělávání můžeme zařadit také sebevzdělávání, které nemůže být nijak ohodnoceno řídicí osobou či vyučujícím. Tento typ vzdělávání není nijak organizovaný a institucionálně koordinovaný. A právě z těchto důvodů se vzdělávací portály pohybují na pomezí obou typu vzdělávání.

Práce se tedy bude věnovat dobrovolnému sebevzdělávání, které probíhá prostřednictvím různých vzdělávacích portálů, které jsou v České republice veřejnosti nabízeny. Ráda bych se tedy věnovala jak podrobnější teoretické části, tak i praktické části, zaměřené na pohled samotných aktérů (zakladatelé, zaměstnanci a uživatelé vzdělávacích portálů) této problematiky.

2. Cíle bakalářské práce

Popsat vzdělávací portály jako nástroj informálního/neformálního vzdělávání.

3. Výzkumné otázky

Výzkumné otázky pro vzdělávací portály:

- Jak na portály nahlíží jejich tvůrci?
- Pro koho a za jakým účelem je tvořili?
- Kdo a jak nejčastěji jejich vzdělávacích portálů využívá?
- Co vše vzdělávací portály nabízejí za služby?
- Jak se mění podoba a využívání nástroje v čase?
- Jaká jsou očekávání od fungování vzdělávacích portálů?
- Co všechno jejich portály nabízejí?

Výzkumné otázky pro uživatele vzdělávacích portálů:

- Jak portály využívají koncoví uživatelé?
- Které vzdělávací portály a co z nich využívají nejčastěji?
- Jakou roli hrají vzdělávací portály v jejich vzdělávání?
- Co jim vzdělávací portály přináší a co si od nich slibují?
- Čeho chtějí dosáhnout?
- Jaká jsou jejich očekávání od vzdělávacích portálů?

4. Výzkumný plán

Tato práce se bude nejdříve věnovat teoretickému zpracování tématu, kde se zaměřím především na formy celoživotního vzdělávání, přičemž nejvíce rozpracuji informální a neformální typ. Dále se budu věnovat samotným vzdělávacím portálům, a to po stránce vzniku, řízení, poskytování služeb apod. Ve své práci budu vycházet především z odborné literatury, odborných dokumentů a oficiálních vzdělávacích portálů.

Výzkumná část bude zaměřena na kvalitativní výzkum pomocí případové studie. Provádět budu polo strukturované rozhovory se zakladateli a zaměstnanci vzdělávacích portálů (přičemž se zaměřím pouze na 3 portály se sídlem v ČR) a dále také provedu rozhovory i se samotnými uživateli těchto vzdělávacích portálů, jelikož cílem bude porozumět tomuto fenoménu z obou stran aktérů. První skupinu respondentů (zakladatelé, zaměstnanci) budu kontaktovat skrze jejich vzdělávací portály a k uživatelům se poté dostanu přes samotné databáze vzdělávacích portálů.

5. Předpokládaná struktura práce

1. Úvod – vymezení problému, cíle a výzkumné otázky práce
2. Teoretická část – celoživotní vzdělávání, informální vzdělávání, vzdělávací portály
3. Praktická část – případová studie
4. Závěr – shrnutí, poznatky

6. Seznam odborné literatury a zdrojů empirických dat

- ČESKÁ NÁRODNÍ AGENTURA MLÁDEŽ. 2007-2015. Program Evropské unie Mládež v akci. Praha.
- HENDL, J. 2012. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál.
- KALOUS, J. a Veselý, A. 2006. Vybrané problémy vzdělávací politiky. 1. vyd. Praha: Karolinum.
- Klíčové schopnosti pro celoživotní učení. 2008. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- KHANOVA ŠKOLA. 2015. Khanova škola.
- KOPECKÝ, M. 2010. Sociologie vzdělávání. 1. Vyd. Praha: Katedra andragogiky a personálního řízení Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.
- MIMO ŠKOLU. 2015. Edventure, o.s. Praha, Brno.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2007. *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha.
- NEDVĚDOVÁ, S. a SKÁLA, M. 2010. Informace o programech celoživotního vzdělávání na Univerzitě Karlově v Praze: katalog kurzů Univerzity třetího věku v akademickém roce 2010/2011. Praha: Univerzita Karlova.
- OTEVŘENÉ VZDĚLÁVÁNÍ. 2015. EDUin, o.p.s.
- STEPHENS, D. J. 2013. Vzdělávejte se po svém: nechte přednášek, ušetřete spoustu peněz a naučte se víc, než se kdy naučí vaši vrstevníci. Brno: Flow.
- STRAKA, G. A. 2009. Informal and implicit learning: concepts, communalities and differences. [Informální a implicitní učení: pojetí, komunalita a rozdíly.] Dostupné z: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/EJVT48_en.pdf
- ŠERÁK, M. 2013. Celoživotní učení a sociální politika: vazby a přesahy. 1. Vyd. Praha: Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR.
- ŠERÁK, M. 2009. Zájmové vzdělávání dospělých. 1. Vyd. Praha: Portál.
- TURECKIOVÁ, M. 2008. Další vzdělávání jako nástroj rozvoje jednotlivce i společnosti. Praha: Educa Service ve spolupráci s Českou andragogickou společností.
- VETEŠKA, J. Proměny školního vzdělávání v biodromálním kontextu. 1. Vyd. Praha: Dashofer.

Obsah

ÚVOD	13
1. VÝZKUMNÉ CÍLE A OTÁZKY	15
1.1 Výzkumné cíle	15
1.2 Výzkumné otázky	15
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	17
2.1 Koncept celoživotního učení	17
2.2 Formální, neformální a informální vzdělávání	18
2.3 Teorie konektivismu	19
2.4 Vzdělanostní nerovnosti	20
3. VĚCNÁ VÝCHODISKA	22
3.1 Nové formy elektronického vzdělávání	22
3.1.1 MOOC	23
3.1.2 Blended learning	24
3.1.3 Model převrácené třídy	24
3.2 Vzdělávací portály	25
3.2.1 Charakteristika vzdělávacích portálů	25
3.2.2 Vývoj vzdělávacích portálů ve světě a v ČR	26
3.3 Příklad vzdělávacích portálů	27
3.3.1 Khanova škola	28
3.3.2 Help For English	28
3.3.3 Ekofun	29
3.3.4 Ekospace	29
4. METODOLOGIE	30
4.1 Design výzkumu	30
4.2 Výběr respondentů	31
4.3 Sběr dat	32
4.4 Analýza dat	33
4.5 Omezení zvoleného přístupu	34
5. ZPRACOVÁNÍ VÝSLEDKŮ	35
5.1 Zjištění	35
5.2. Expertní rozhovory se zřizovateli vzdělávacích portálů	35
5.2.1 Důvody založení a provozování	35
5.2.2 Fungování vzdělávacích portálů	37

5.2.3 Cílová skupina a očekávaný způsob využívání	38
5.2.4 Vztah k formálnímu vzdělávání	38
5.2.5 Porovnání vybraných vzdělávacích portálů	40
Shrnutí	41
5.2.2 Online dotazníkové šetření s uživateli vzdělávacích portálů	42
Shrnutí	50
ZÁVĚR.....	52
SEZNAM LITERATURY	54
SEZNAM PŘÍLOH	59
PŘÍLOHY	61

ÚVOD

V dnešní době existuje celá řada programů či různých kurzů, kterých lidé využívají jako prostředek ke zdokonalení vlastních dovedností a vědomostí, a to buď z vlastní iniciativy anebo z určité povinnosti, ať už školní či pracovní. Vedle strukturovaných, placených, časově náročnějších a certifikovaných kurzů a programů existují i webové vzdělávací portály, které jsou zdarma, a věnovat se jim můžeme, kdykoliv chceme. Některé webové vzdělávací portály fungují také na jednoduchém principu, kdy není třeba se ani nijak registrovat či přihlašovat. Stačí navštívit konkrétní portál, vyhledat si oblast, o které se chceme či potřebujeme dozvědět více, a výuka může začít, a to pomocí videí, her či článků, které nám poskytují ucelené nebo doplňující informace.

Téma využívání vzdělávacích portálů jsem si vybrala z jednoho prostého důvodu. Jedná se o nový fenomén, který je výzkumně podceňen, tudíž o něm stále moc nevíme. Mně samotné se poprvé do povědomí vzdělávací portály dostaly díky konferenci na téma Rozvoj mimoškolního vzdělávání, která se konala minulého roku v Senátu České republiky. Zaujalo mě, kolik možných způsobů, jiného, než klasického školního vzdělávání, se dá v dnešní době využít, a právě z tohoto důvodu jsem se rozhodla, že svoji práci budu vést tímto směrem. Někteří specialisté na školství a vzdělávání na konferenci přicházeli s otázkami, zda tyto způsoby učení nejsou efektivnější, než klasická školní výuka v cestě za poznáním světa kolem nás, osvojení různých praktik a získaných dovedností. Já sama odpovědět na tyto otázky však bohužel nedokážu, jelikož nemám k dispozici tak veliký vzorek respondentů a příslušné materiály ke zkoumání, které by byly k zodpovězení těchto otázek dostatečné.

Mě především zajímá, proč samotní respondenti (uživatelé vzdělávacích portálů) těchto služeb využívají a co jim to přináší navíc oproti klasické výuce ve škole. Ze strany zřizovatelů mě především zajímá, z jakých důvodů tyto portály zřídili, jaký mají postoj k neformálnímu vzdělávání tohoto typu a jaké jsou jejich představy a cíle spojené s využíváním jejich portálů. Dále jsem si zde položila dvě otázky týkající se v první řadě nabídky a poptávky ve vztahu ke vzdělávání a v druhé řadě vzdělanostních nerovností.

Výzkum vzdělávacích portálů patří mezi aktuální a relevantní témata především kvůli vývoji dnešního světa, tedy vývoji technologií – tzv. digitalizaci společnosti. Každý z nás má dnes de facto přístup k informačním a komunikačním sítím a díky těmto technologiím získáváme nové dovednosti, nové poznatky a především informace. V rámci tématu mé práce můžeme říct, že se díky rozvinutým technologiím dokážeme kvalitně neformálně vzdělávat

a informálně učit. Využívání technologií však není jediným způsobem neformálního vzdělávání, jsou zde i například různé kurzy, které absolvujeme bez těchto technologií. Informační technologie však nesmírně zvýšily svoji dostupnost a tudíž to, co bylo dříve v oblasti vzdělávání považováno za určitou novinku, se dnes považuje za něco standardního.

1. VÝZKUMNÉ CÍLE A OTÁZKY

Má práce je na téma, kterému zatím nebylo věnováno dostatek pozornosti a jedná se tedy o neprobádané téma. Rozhodla jsem své cíle směřovat tak, aby nakonec poskytly co nejvíce zásadních informací o tomto tématu. Ve své práci jsem si stanovila čtyři základní cíle, které se týkají charakteristiky a fungování vzdělávacích portálů, jejich využívání ze strany uživatelů a jejich řízení ze strany zřizovatelů. Zajímalo mě také, jaký je zde vztah nabídky a poptávky v souvislosti ke vzdělávání, tudíž jsem si stanovila předpoklad, že klasické formální vzdělávání neuspokojuje poptávku (potřeby) v určitých ohledech, a proto lidé vyhledávají vzdělávání i jinde. Tento předpoklad pak díky svému výzkumu budu moci potvrdit, anebo vyvrátit.

1.1 Výzkumné cíle

1. Popsat vzdělávací portály jako nástroj neformálního/informálního vzdělávání.
2. Prozkoumat rozšířenost vzdělávacích portálů v ČR.
3. Zjistit důvody využívání vzdělávacích portálů z pohledu jejich uživatelů.
4. Zjistit poslání vzdělávacích portálů ze strany zřizovatelů.

1.2 Výzkumné otázky

1. *Popsat vzdělávací portály jako nástroj neformálního/informálního vzdělávání.*
 - Co znamená vzdělávat se prostřednictvím vzdělávacích portálů?
2. *Prozkoumat rozšířenost vzdělávacích portálů v ČR.*
 - Jakých vzdělávacích portálů se v ČR a ve světě využívá?
 - Kdo je nejčastějším uživatelem vzdělávacích portálů v ČR?
 - Prohlubuje výuka pomocí vzdělávacích portálů vzdělanostní nerovnosti, anebo je zmírňuje?
3. *Zjistit důvody využívání vzdělávacích portálů z pohledu jejich uživatelů.*
 - Proč uživatelé vzdělávacích portálů využívají?
 - Co uživatelům využívání vzdělávacích portálů oproti formálnímu vzdělávání přináší?

4. Zjistit poslání vzdělávacích portálů ze strany zřizovatelů.

- Jaké mají zřizovatelé představy o využívání vzdělávacích portálů?
- Z jakých důvodů zřizovatelé vzdělávání pomocí svých portálů poskytují?
- Jaký mají zřizovatelé postoj k neformálnímu vzdělávání tohoto typu?

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V této kapitole se zaměřím na objasnění pojmů, se kterými budu pracovat. Jedná se o koncept celoživotního učení, koncept formálního, neformálního a informálního vzdělávání, teorie konektivismu a v poslední řadě se zaměřím i na teorii vzdělanostních nerovností.

2.1 Koncept celoživotního učení

Základním obecným rámcem pro moje téma je celoživotní učení. Celoživotní učení představuje veškeré možnosti v oblasti učení, které chápeme jako jednotný propojený celek. Umožňuje nám získávat nové kompetence a kvalifikace kdykoli během našeho života a to odlišnými způsoby. Tento typ učení nám umožňuje vzdělávat se v různých stádiích našeho rozvoje až do takové úrovně, které jsme sami schopni. (Veteška a Tureckiová 2008 s. 6–8)

Jedná se o nepřetržitý proces, jehož hlavním cílem je připravit člověka k tomu, aby byl ochoten se učit. A zde narážíme na tvrzení, které upozorňuje, že schopnosti, které získáváme ve škole, nejsou tak cenné, jako právě schopnosti učit se. Z tohoto důvodu nehovoříme o celoživotním vzdělávání, ale o celoživotním učení, které je považováno za pozitivní a inovativní změnu. Koncept celoživotního učení zahrnuje všechny tři formy vzdělávání (formální, neformální a informální, kterým se budu věnovat v následující podkapitole), jelikož v něm ve všech prostředích a životních situacích dochází k jejich prolínání. (Strategie celoživotního učení ČR 2007, s. 8–11)

Pokud bychom se na celoživotní učení zaměřili jiným pohledem, můžeme nalézt jeho dvě formy. Tou první je profesní celoživotní učení, které představuje rozvíjení postojů, schopností a znalostí, které jsou zásadní pro určité povolání. Mluvíme zde tedy o takovém učení, které se podílí přímo na ekonomické aktivitě člověka. (Palán nedatováno) Druhou formou je distanční celoživotní učení. Je to určitá forma studia, ve které vyučující a student nepřicházejí do přímého kontaktu. Při takovémto učení využíváme různých distančních komunikačních prostředků, pomocí nichž se vzděláváme, například počítačové sítě či programy, ale také jistě tištěné materiály. (UPOL 2015) Pro mou práci je výchozí druhý způsob celoživotního učení. Určité místo zde zastává i profesní celoživotní učení, jelikož vzdělávacích portálů mohou využívat osoby ve snaze zdokonalit se či získat určité znalosti a dovednosti, a tím dosáhnout lepší pracovní pozice.

2.2 Formální, neformální a informální vzdělávání

Abychom se mohli věnovat konceptům neformálního a informálního vzdělávání, které jsou pro mě v tomto tématu relevantní, je nejprve třeba se seznámit i s konceptem formálního vzdělávání. Formální vzdělávání představuje ten typ výuky, který všichni dobře známe. Jedná se o výuku, která probíhá v rámci klasického vzdělávání ve školách, tedy na základních, středních a vysokých. Strategie celoživotního učení ČR definuje formální vzdělávání jako formu vzdělávání, která probíhá ve vzdělávacích institucích a je právně vymezena. Tento typ vzdělávání zahrnuje všechny stupně vzdělání, které na sebe navazují a jejich absolvování je potvrzeno příslušným osvědčením. (Strategie celoživotního učení ČR 2007, str. 8)

Naopak neformální vzdělávání představuje typ vzdělávání, který nevede k ucelenému školskému vzdělání. Probíhá tedy mimo formální (školský) vzdělávací systém a je zaměřený na určité skupiny populace. Jedná se o takové aktivity, které jsou konané dobrovolně a svým účastníkům poskytují rozvoj vlastních zkušeností a dovedností. Za organizátory neformálního vzdělávání můžeme považovat různé nestátní neziskové organizace, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, různé vzdělávací agentury, nadace, instituce pro vzdělávání dospělých, kluby a další. (MŠMT 2016)

Informální vzdělávání (někdy nazýváno jako informální učení) stejně jako neformální probíhá mimo formální systém. Vztahuje se k průběhu celého života a probíhá ve volném čase, v rodině, v práci, mezi přáteli a vrstevníky, a tak dále. Je to proces, díky němuž si v každodenních reálných situacích a skutečném prostředí osvojujeme nové vědomosti a dovednosti, získáváme cenné zkušenosti, vytváříme a upevňujeme sociální vazby – kontakty nebo formujeme své postoje a hodnoty. Informální vzdělávání se liší od neformálního tím, že je neorganizované a institucionálně nekoordinované. (Veteška a Tureckiová 2008, s. 8)

Důvodem, proč vzdělávání pomocí vzdělávacích portálů se pohybuje na pomezí obou forem vzdělávání, je kombinace jejich charakteristik. V první řadě se jedná o dobrovolný způsob výuky, který probíhá mimo školský formální systém. Uživatel nezíská ani žádné ocenění či nedosáhne žádného stupně vzdělání. Vzdělávání pomocí vzdělávacích portálů je neorganizované a institucionálně nekoordinované, navíc se mu můžeme věnovat kdykoliv chceme či potřebujeme. Tento typ výuky funguje jako sebevzdělávání, které není ohodnoceno řídicí osobou či vyučujícím.

2.3 Teorie konektivismu

Teorie konektivismu (i když se prozatím o ní jako o teorii nemluví, spíše jako o prvním kroku k nové teorii) přichází s vysvětlením, proč neformálního vzdělávání současná společnost vůbec využívá. Nynější společnost se neustále mění a tyto změny ovlivňují i oblast vzdělávání. Je proto třeba, aby změnou prošly i postoje k tomu, jaký typ vzdělávání je adekvátní pro jednotlivce v tak proměnlivé společnosti plné sítí. Konektivismus rozvíjí myšlenku, že dnes si lidé nevystačí s vědomostmi a dovednostmi získanými v průběhu formálního vzdělávání. Fungování v dnešní společnosti a na trhu práce stojí na osvojování si nových znalostí, které jsou šířené síťově propojeným světem. Teorie konektivismu se tedy snaží reflektovat veškeré nové trendy z oblasti vzdělávání. (Zounek a Sudický 2012, s. 51–52)

Veškeré poznání je v rámci konektivismu chápáno v kontextu propojení lidí a informačních zdrojů. Tento styl pohledu na vzdělávací prostředí spočívá především ve spolupráci uživatelů sítě, sdílení veškerých materiálů a výsledků prací a v poslední řadě na otevřené politice vzdělávacích institucí. Úspěšnost každého jedince záleží na tom, jakých sítí se mu podaří využít, tedy to, s kým a jak se spojí. (Brdička 2011)

S technologickou změnou společnosti (především vývoj moderní technologie a internetu), přichází i změna v chování studentů, co se týče učení. Dle Downesa (2007) konektivismus tvrdí, že veškeré znalosti jsou jedincem objevovány, nikoliv utvářeny. (Downes in Zounek a Sudický 2012, s. 53) V rámci vzdělávání je důležitá také aktivní účast v oblasti sítí a komplexní využívání různorodých zdrojů. Jedinec si musí uvědomit, že díky různorodosti sítě, může pro sebe nalézt tu nejvhodnější cestu ve vzdělávání. (Brdička 2011) Teorie konektivismu představuje cyklus rozvoje znalostí, na jehož začátku představuje znalost jedince, následně předávanou komunitě, instituci či organizaci, která ji obohacenou vrací na síť, kde opět slouží jednotlivcům k učení. Konektivismus vidí při výuce důležitost ve využívání moderních (síťových) technologií, u nichž se v posledních letech počítá se zapojením přímo do vzdělávacích procesů. (Zounek, Sudický 2012, s. 52–54) Jelikož jsou moderní technologie pro současnou generaci studentů považovány za důležitý zdroj motivace k učení, dostávají se do popředí formy moderní výuky, které se musí promítnout v kompetencích učitele či lektorů v rámci využívání informačních a komunikačních technologií. (Kubrický 2013, s. 246)

2.4 Vzdelanostní nerovnosti

Jelikož se ve svém výzkumu snažím také zjistit, zda vzdělávací portály umožňují otevřít cestu ve vzdělávání každému, anebo naopak posilují vzniklé vzdelanostní nerovnosti, budu se věnovat novodobým vizím, které v rámci vzdelanostních nerovností byly zrealizované v podobě vládní strategie. Nejdříve se však na tyto nerovnosti podíváme trochu teoreticky.

Nerovnosti v přístupu ke vzdělávání představují jakýsi sociální jev. To, jak se takové nerovnosti měří, není zcela jasné. Různé způsoby měření prošly velkým vývojem a byly ovlivněny řadou badatelů, kteří se snažili nalézt nejideálnější způsob měření. (Simonová 2011, s. 140) První otázkou ale je, co vlastně vzdelanostními nerovnostmi chápeme. I když každý na tuto otázku může odpovědět odlišně, v zásadě můžeme konstatovat, že sociální původ se nezanedbatelně podílí na procesu dosahování vzdělání. (Simonová 2003) Výzkumy ve společnosti ukázaly, že i když vzdelanostní nerovnosti či nerovnosti v přístupu ke vzdělání na scéně stále jsou, v současnosti i lidé z horšího sociálního prostředí mají velmi dobrý přístup a možnosti dosáhnout kvalitního vzdělání. (Simonová 2015)

Na stále existující nerovnosti ve vzdělání se snaží reagovat ministerstvo školství (MŠMT) a monitoruje je. MŠMT nyní přichází s dokumentem nazvaným Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, jenž byl přijat vládou v roce 2014. V této strategii se hovoří především o důležitosti digitálního vzdělávání, které se v posledních pár letech velice rozšířilo. Strategie vidí v digitálním vzdělávání možnost, jak zajistit každému jedinci bez rozdílu takovou vzdelanostní výbavu, která mu umožní uplatnění v informační společnosti a další využívání nabídky otevřeného vzdělávání, tedy vzdělávání přístupné za pomoci informačních technologií. Takové otevřené vzdělávání umožňuje vzdělávání po celý náš život, a to díky dostupným digitálním technologiím, které je a bude chápáno jako aktivita bez vazby na konkrétní místo a čas. (Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 2014, s. 11–12)

„Budou se na něm podílet poskytovatelé z veřejného, soukromého i neziskového sektoru – organizace i jedinci, kteří budou nabízet obsah, vzdělávací příležitosti a výuku studujícím v každém věku. Bude v něm zajištěn přístup ke sdílené vzdělávací infrastruktuře (kvalitní, levné, vysokorychlostní připojení z domova, ze školy, zaměstnání, na cestách I ve veřejném prostoru) a ke kvalitním vzdělávacím zdrojům (otevřeným vzdělávacím zdrojům²¹, digitálním učebním materiálům a dalším zdrojům, které lze pro vzdělávání využít²²).“ (Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 2014, s. 11)

Zda tomu tak doopravdy prozatím je, bych chtěla zjistit z mého online dotazníkového šetření, které se soustředilo na sociodemografické údaje uživatelů vzdělávacích portálů, kteří se mého výzkumu zúčastnili.

3. VĚCNÁ VÝCHODISKA

V této kapitole se nejdříve zaměřím na různé formy vzdělávání pomocí počítače a internetu. Budu zde především popisovat oblast, do které vzdělávání pomocí vzdělávacích portálů patří. Jelikož se jedná o vzdělávání, které není přesně teoreticky ukotvené, zaměřím se na charakteristiku elektronického vzdělávání, které je obecným označením pro tuto tematiku.

3.1 Nové formy elektronického vzdělávání

Využívání internetu a počítače se v moderní společnosti bere už jako samozřejmost. Dostupnost internetu je dnes téměř kdekoliv, a proto je tato cesta v rámci zlepšování našich vědomostí, dovedností a zkušeností jedna z těch nejjednodušších. Proto internet a vzdělávací portály umístěné na internetu už pár let patří k výukovým pomůckám stejně jako tištěné knihy či učebnice. (Robová 2009, s. 1)

Výuka za pomoci počítače a internetového připojení může být nazývána různě, v této práci však použiji označení elektronické vzdělávání, které je využíváno žáky, studenty, ale i dospělými pracujícími osobami. Pojem elektronické vzdělávání je znám od doby, kdy se začaly počítače jako významný prostředek ve vzdělávání využívat. (Mareš 2007, s. 171) Elektronické vzdělávání bývá označováno spíše jako e-learning, který se začal objevovat koncem 90. let a počátkem 21. století. Tento nový trend začal být populární především díky masivnímu rozšíření internetu, dostupného kdekoliv a kdykoliv. K tomu napomohla rozšířenost a lepší dostupnost všemožných elektronických zařízení jako jsou notebooky, tablety a chytré mobilní telefony. (HP_elearn in Burian 2014, s. 267)

Beetham (2002) označuje elektronické vzdělávání (e-learning) za takové, které probíhá pomocí elektronických technologií, jako jsou ty internetové (e-mail či webové stránky) a počítačové. (Beetham in Mareš 2007, s. 173) Někteří autoři však označují elektronické vzdělávání za širší pojem, který slouží jako zastřešující termín pro jeho různé formy jeho využívání, mezi něž patří Computer-based learning (vzdělávání podporované počítači), Web-based learning (vzdělávání podporované webovými technologiemi), Virtual classroom (virtuální třídy). (Barešová 2011, s. 35)

E-learningový typ výuky se stal populární také díky svým výhodám. E-learning začal umožňovat zkoušení a testování studentů v reálném čase, kdy nebylo problémem okamžitě určit slabiny těchto studentů. Výhody měl i pro plně zaměstnané osoby, které měly zájem

se dále rozvíjet svým studiem na vysoké škole, ale kvůli zaměstnání nemohly navštěvovat přednášky a semináře. Proto například v USA začaly být běžné tzv. on-line třídy, které umožňují studovat a řešit úlohy spojené s výukou předmětu plně pomocí internetu, aniž by studenti museli fyzicky navštěvovat školu. (Burian 2014, s. 267)

Beetham (2002) však přichází také s tvrzením, že i když tato nová forma vzdělávání s sebou přináší nové výzvy, neobejde se také bez určitých problémů, kdy jedny z nich se týkají nových podob vzdělanostních nerovností. (Beetham in Mareš 2007, s. 173) Díky tomu, jak je používání pojmu elektronického vzdělávání (e-learning) frekventované, jeho přesné vymezení a dělení na různé druhy není jednotné a ani ustálené. Každý může chápat e-learning různými způsoby, a to například těmi volnějšími, kdy se jedná o vzdělávání za pomoci informačních a komunikačních technologií, nebo těmi více systémovými (pedagogicky a didakticky připravené kurzy, připravené tutoriály, virtuální třídu, sebeevaluaci, atd.) (Sak a Saková 2007, s. 148). Vzhledem k typu vzdělávacích portálů využitých v mé práci, se zaměřím na takové pojetí e-learningu, které představuje veškeré vzdělávání pomocí internetu.

Termín elektronické vzdělávání (e-learning) se většinou používá ve spojitosti s dalšími typy výuky, proto zde uvedu ty tři, které souvisejí s typem výuky, na který se zaměřují mé vzdělávací portály. Jak už bylo řečeno výše, elektronické vzdělávání slouží jako zastřešující termín pro různé typy výuky. (Human Resource Management nedatováno)

3.1.1 MOOC

Jedním takovým typem elektronického vzdělávání mohou být tzv. MOOC (Massive Open Online Courses), které jsou dostupné na internetu. I když jejich způsob a podoba je víceméně odlišná od způsobu a podoby vybraných vzdělávacích portálů, rozhodla jsem se, že jim budu věnovat také trochu pozornosti. A to proto, že i když funguje trochu jiným způsobem, stále je to proces učení pomocí webových technologií, stejně jako u dalších mnou vybraných vzdělávacích portálů. Tento typ výuky spočívá v nabídce ze strany elitních univerzit. (Selingo 2005) Tyto kurzy probíhají buď v určitý termín anebo jsou otevřené neustále. (Mimoškolu.cz 2015) Princip těchto kurzů je založen na volnosti a sdílení. Mezi zainteresované aktéry patří zpravidla lektoři, kteří tyto kurzy pořádají, odborníci, kteří jsou přizváni lektory a v poslední řadě účastníci, zapsaní do kurzu. V takovýchto kurzech se přednášky odehrávají online, kde se předpokládá aktivní zapojení do diskuze. Lektoři a odborníci pouze vytvářejí určitý

rámec tématu a účastníci kurzu je dotvářejí. Hlavním cílem je tedy propojení vzdělávacího prostředí všech zúčastněných. (Brdička 2011)

3.1.2 Blended learning

Dalším typem vzdělávání, který obsahuje využívání informačních a komunikačních technologií, je tzv. blended learning. Jedná se o kombinaci klasického vzdělávání v podobě účasti přímo na výuce a samostudia za podpory elektronických kanálů. (Blended learning study 2016) Existují dva typy výuky, které jsou při blended learning kombinovaně využívány. Jedná se o synchronní a asynchronní výuku. Synchronní výuka se uskutečňuje v reálném čase, tzn., že všichni zainteresovaní účastníci přebírají nové informace a zkušenosti a mohou navzájem na ně reagovat. Patří sem jak klasická výuka s lektorem v učebně, tak zejména virtuální třídy, v kterých se ve stejný čas sejdou účastníci za pomoci různých komunikačních technologií, ať už jsou kdekoliv. Asynchronní výuka se naopak může uskutečňovat v jakýkoliv čas, kdy si účastníci nezávisle na sobě mohou volit tempo, čas, místo a způsob, jakým budou informace přijímat. Jedinou nevýhodou je, že nemohou na sebe reagovat v reálném čase. Patří sem například elektronické výukové kurzy, tištěné knihy a především audio/video nahrávky umístěné na internetu. (Human Resource Management nedatováno)

3.1.3 Model převrácené třídy

Poslední typ výuky, který jsem si vybrala je model převrácené třídy. Stejně jako dva předešlé typy výuky, i tento má něco společného se vzdělávacími portály. Model převrácené třídy spočívá v opačném stylu výuky v porovnání s tou tradiční. Tento typ výuky nahrazuje výklad učitele či lektora a to pomocí vzdělávacího videa. Žáci se nejprve s danou tematikou seznamují online doma za pomoci webových stránek, kde jsou umístěna vzdělávací videa. Do školy tak už přichází s konkrétními dotazy. Učitel tak vede vyučovací hodinu efektivněji. (Převrácená třída nedatováno) Jeden ze vzdělávacích portálů (Khanova škola), který jsem si vybrala pro moji práci, je dle zřizovatelky využíván především jako model převrácené třídy. (Matějčková 2016)

3.2 Vzdělávací portály

Výše byl uveden pojem, který slouží jako označení pro většinu typů výuky za pomoci počítače a internetu. Dále pak byly uvedeny různé jeho typy a to z jednoho prostého důvodu. Vzdělávací portály, které byly vybrány pro moji práci, disponují určitými charakteristikami ze všech uvedených typů výuky. V této kapitole se tedy zaměřím přímo na charakteristiku takového typu vzdělávání (nebo spíše na vzdělávací portál jako takový), který poskytují vzdělávací portály vybrané pro moji práci.

3.2.1 Charakteristika vzdělávacích portálů

Vzdělávací portály by bylo možné, díky jejich rozšířenosti a různorodosti, charakterizovat více způsoby. Já si však vybrala takové definice, které mohou zastupovat takové portály, které jsem si vybrala pro moji práci. David A. Wiley (nedatováno) hovoří o těchto vzdělávacích portálech a zároveň obdobných výukových materiálech dostupných na internetu jako o výukových objektech. Za tyto výukové objekty považuje jakékoliv digitální zdroje, které můžeme opětovně využívat pro naše vzdělávání. (David A. Wiley in Ondřej Neumajer 2010)

Vzdělávací portály představují webové stránky přístupné pomocí webového prohlížeče, obsahující různou formu výuky (naučná videa, textové materiály, testy, atd.). Tyto webové stránky jsou využívány uživateli, kteří potřebují, anebo chtějí studovat určitou tematiku. Cílem takovéto výuky je co nejefektivněji získávat takové informace, o které má nezávislý a samostatný uživatel zájem. (Šiko 2005) Jak bylo řečeno, portály mohou nabývat různých forem s různými obsahy, mezi ty nejznámější patří zvuky, videa, prezentace, přednášky, cvičení, texty, interaktivní aplikace, obrázky aj. (Neumajer 2010)

V takovéto výuce nefiguruje žádný učitel ani instruktor, který by výuku a studenta (uživatele) přímo vedl, tzn., že zde není nikdo, kdo by se studentem (uživatелеm) přicházel přímo do kontaktu, chybí zde tedy jakýsi kontakt mezi učitelem a studentem. Vyučující se zde objevuje pouze ve studijních materiálech (např. naučných videích), kde vysvětluje látku, anebo jako ten, který poskytuje veškeré materiály týkající se témat, kterým slouží jeho vlastní portál, tak jak je tomu v případě mnou vybraných portálů. Co se týče studujících, tak i oni zde pracují zcela samostatně a nezávisle na ostatních, záleží pouze na jeho času, zájmu a dalších faktorech podporujících motivaci k jeho využívání. (Šiko 2005) Jedna z hlavních myšlenek fungování vzdělávacích portálů je vidina sdílení. To znamená,

že na portálech dochází ke tvořivosti uživatelů a sdílení výsledků. Uživatelé tak mohou nejen informace získávat, ale v některých případech je i poskytovat pomocí diskuzních fór. Můžeme říct, že se tak může jednat o komunitní weby, kde dochází ke spolupráci, získávání, ale i poskytování nových poznatků. (Neumajer 2010)

3.2.2 Vývoj vzdělávacích portálů ve světě a v ČR

Přesné období, kdy začaly vznikat vzdělávací portály, je nám neznámo, a to především v důsledku rychlého rozmachu v jejich různorodosti, zaměření a typech. Veškeré publikace, které byly o historii tohoto vzdělávání napsány, se však zabývají typem takového vzdělávání, nikoliv samotnými portály. Proto i já se zde zaměřím na to, jak se druh vzdělávání za pomoci studijních materiálů umístěných na příslušných webových stránkách vyvíjel. Vzdělávání za pomoci internetu začalo zhruba v 90. letech minulého století být považováno za důležitou formu vzdělávání. Avšak to nebylo vzdělávání v takové podobě, v jaké je dnes, vše se zkrátka vyvíjí a mění podobu. (Subrilovsky in Devedzic 2006, s. 1–2)

V 90. letech minulého století se začal rozšiřovat samotný internet, především komunikace prostřednictvím internetových stránek. V této době rovněž probíhal jejich rozsáhlý vývoj. Častým předmětem výzkumu v této době bylo promítání reálné skutečnosti do virtuálního světa a zobrazování či promítání objektů v něm. (CERP-IoT in Burian 2014, s. 241) Dopátrat se, kdy přesně začaly vznikat podobné vzdělávací portály, není snadný úkol, jelikož existuje nespočet druhů a způsobů, jak se vzdělávat pomocí internetu. Proto jsem se rozhodla, že své pátrání budu směřovat k prvním zmínkám (nikoliv tedy vzniku) o digitálních učebních materiálech (DUM), které mezi portály patří. První zmínky o těchto materiálech se objevují v roce 2008, a to prostřednictvím blogu Metodika, realizovaného Výzkumným ústavem pedagogickým. (Neumajer 2012) Digitální učební materiály byly definovány především jako pracovní listy, prezentace, testy, ale také videa a zvukové ukázky, sloužící k výuce a umístěné na internetu. To, jak je uživatelé používali a jak je kombinovali, bylo pouze na nich samotných. Byly vytvářeny samotnými učiteli či odborníky v dané oblasti. Jejich existence začala být zmiňována kolem roku 2008 (například Khan Academy vznikla v roce 2006) v souvislosti s odlišením původního portálu, na němž byly umístěny různé digitální učební materiály dle stupně vzdělání, od ostatních vzdělávacích portálů a webů působících s podobným zaměřením. (Neumajer 2012)

V dnešní době existuje nespočet různých metodických výukových portálů, které odkazují na jisté digitální učební materiály, nespočet vzdělávacích portálů a webů, kde jsou umístěná už konkrétní videa, testy, hry, články, atd. a nespočet kurzů dostupných na internetu. Pokud se zaměřím na takové, které jsou velmi podobné vzdělávacím portálům vybraným pro moji práci, můžu sem zařadit například světový portál Khan Academy, působící od roku 2006, Duolingo zaměřené na výuku jazyků a to buď prostřednictvím webového prohlížeče nebo i aplikace v operačních systémech iOS, Android a Windows. Mezi další patří například Codecademy, která nabízí výuku programování, a to pro celý svět. Zajímavým portálem je také TED, který obsahuje přednášky z globálních konferencí, na kterých účinkují vybrané osobnosti z oblasti věd, vzdělávání, designu, techniky, byznysu, atd. Dále například YouTube Edu (YouTube for Education), který patří mezi kanály, kde můžeme najít nejpoblárnější videa o vzdělávání. (Mimo školu 2015) Existuje dokonce jeden portál, který odkazuje na většinu známých vzdělávacích portálů, disponující vzdělávacími nahrávkami, které jsou zdarma. Jedná se o Wikipedii s odkazem na „List of educational video websites“ (List portálů se vzdělávacími video lekcemi). Odkazuje například na portály 60second Recap, EdX, FORA.tv, Academic Earth, Brightstorm, CosmoLearning, Lesson Planet, ResearchChannel, Geoset a MIT World. (Wikipedia 2016)

Mezi české zástupce můžeme zařadit sPrednasky.cz, portál Spravedlnost zaměřený na oblast práva a politické filozofie, Office.lasakovi.com, který slouží k výuce o produktech Microsoft Office, projekt Finanční gramotnost, na kterém můžeme absolvovat osm kurzů zabývající se finanční gramotností v ČR. Dále sem můžeme zařadit i Anatom, který se zabývá anatomí lidského těla pomocí různých obrázků, opakování a testů. Samozřejmě sem patří i čtyři portály, které jsem si zvolila pro moji práci, a to Khanova škola, Ekofun, Ekospace a Help For English. (Mimo školu 2015)

3. 3 Příklad vzdělávacích portálů

V této podkapitole se tedy zaměřím především na představení samotných vzdělávacích portálů (Khanova škola, Help For English, Ekofun, Ekospace), vybraných pro moji práci. Dále pak se budu především zabývat tím, jak a kdy vybrané portály vznikly, jak fungují, čím se zabývají a komu slouží.

3. 3. 1 Khanova škola

Khanova škola je český komunitní neziskový projekt, který vychází ze světové Khan Academy, založenou Američanem Salmanem Khanem. Tento projekt podporuje alternativní způsob výuky, a to pro kohokoliv a kdekoliv. Výuka na portálu Khanovy školy je založena na originálních videích z Khan Academy, které jsou poskytovány českým uživatelům s dabingem či s českými titulky. Další způsob výuky, který umožňují, jsou i různá cvičení. (Khanova škola nedatováno)

Khanova škola vznikla na základě domluvy dobrovolníků, kteří se setkali v rámci vzdělávacího projektu Khan Academy. Jejich prvotním cílem byl překlad všech výukových materiálů od Khan Academy a poté, v roce 2011, se rozhodli vytvořit tento neziskový projekt Khanova škola. Jejich veškeré činnosti byly prováděny se souhlasem a oficiální podporou Khan Academy. Funkci české verze začala také podporovat Společnost Scio ve spolupráci s českým Googlem. Důvodem, proč se dobrovolníci rozhodli tuto metodu podporovat, je jejich mínění, že v České republice chybí metody vzdělávání, které jsou zajímavé a efektivní. Naději vkládají právě do tohoto typu výuky, který představuje otevřený přístup ke kvalitnímu vzdělávání a výukovým materiálům. (Khanova škola nedatováno)

Khanova škola nabízí vzdělávací videa předmětů matematika, fyzika, chemie, biologie, ekonomie, dějepis, informatika a dějiny umění. Video jsou rozložena tak, aby plynule navazovala a poskytovala tak ucelenou a souvislou výuku od základů po komplexní oborové znalosti. Výuková videa byla původně zaměřena jen na žáky základních škol, postupem času Khanova škola přišla s tím, že z videí se může učit téměř kdokoli, i dospělí. (Feřtek 2013)

3. 3. 2 Help For English

Projekt Help for English, jak už můžeme zjistit ze samotného názvu, se zabývá studiem angličtiny. Tento projekt vznikl v roce 2006 pod záštitou firmy Vitware s.r.o. a svým uživatelům slouží zcela zdarma. Zřizovatelé uvádějí jako důvod zřízení tohoto portálu, především absenci webových stránek, které by poskytovaly služby spojené s online výukou angličtiny. Tento portál stejně jako předešlý funguje zcela zdarma a to i bez nutné registrace. Registrace však s sebou přináší určité výhody, například uživatelé mohou sledovat veškeré dosavadní výsledky svých testů a cvičení, účastnit se soutěží, které portál Help For English

nabízí, a v neposlední řadě se uživatelé mohou zúčastňovat i různých diskuzí s ostatními uživateli či přímo autory článků. (Help For English 2006)

Tento portál nabízí celou řadu profesionálně zpracovaných výukových materiálů, testů, cvičení a především také rad, zaměřených na gramatiku, výslovnost, slovní zásobu, mluvení a psaní. Portál poskytuje také užitečné materiály týkající se odbornějších oblastí, například obchodní angličtiny, recenzí a reálií. (Help For English 2006)

Portál slouží především pro studenty, kteří zde hledají při výuce angličtiny pomoc, které se jim ve školách nedostala v potřebné míře, anebo pro samouky, kteří touží po kvalitní výuce angličtiny. (Online Jazyky, 2012)

3. 3. 3 Ekofun

Ekofun patří mezi výukové portály, které se zabývají matematicko-ekonomickou tematikou. Tento portál byl založen kolem roku 2010 a vznikl především kvůli záměru pomoci studentům v pochopení těžších témat, na které není při normální výuce ve škole tolik prostoru. Studenti tak mají možnost si těžší témata v klidu zopakovat a lépe jim porozumět v domácím prostředí. Výhodou tohoto portálu je také to, že ve videích najdeme i základy, které studentům většinou chybí. Pro využívání portálu je třeba se nejprve zaregistrovat, avšak tato registrace a následné využívání portálu je zcela zdarma. (Rozhovor s Lukášem Frýdem, Ekofun) Najdeme zde 1473 videí týkající se ekonometrie, matematiky, mikroekonomie, makroekonomie a statistiky. Výuka na tomto portálu probíhá pomocí naučných videí, ve kterých témata vysvětluje sám zřizovatel portálu. (Ekofun 2010)

3. 3. 4 Ekospace

Ekospace je výukový portál, který funguje po dobu zhruba čtyř let. Tento portál vznikl především za účelem pomoci studentům vysokých škol, aby byli schopni úspěšně zvládnout zkoušky a státnice právě z ekonomie. Zřizovatel se netají ani trochu osobnějším důvodem, kdy chtěl všem ukázat, že ekonomie nepatří mezi nudné vědy, tak, jak ji většina vnímá. Vzdělávací videa, veškeré dokumenty a vlastní publikace zřizovatele tohoto webu jsou všem poskytovány zdarma a bez nějaké registrace. Portál se zabývá mikroekonomií, makroekonomií, marketingem a ekonomikou podniku. Stejně jako portály předešlé se portál Ekospace vyznačuje výukou pomocí přednáškových videí, na kterých vystupuje sám zřizovatel portálu. (Ekospace 2012)

4. METODOLOGIE

4.1 Design výzkumu

Vzhledem k mým stanoveným cílům, výzkumným otázkám a záměru získat oboustranné názory a poznatky od mých respondentů, tedy zřizovatelů i uživatelů vzdělávacích portálů, jsem se rozhodla, že pro svůj výzkum využiji smíšený design kvalitativního i kvantitativního přístupu. Můj vzorek pokrývá čtyři české vzdělávací portály, u kterých jsem se zaměřila jak na uživatele, tak i na zřizovatele. Proto mé výsledky budou vztaženy pouze na vzorek respondentů, který jsem získala.

Kvantitativní přístup jsem se rozhodla zaměřit pouze na uživatele vzdělávacích portálů, jelikož mi tato metoda výzkumu umožňuje získat velký soubor respondentů, tudíž jeho výsledky budou reprezentativnější. Tato metoda výzkumu je užitečná pro zkoumání velkých skupin respondentů, což můj případ vyžadoval. Snažila jsem se získat co největší množství respondentů, kteří vybrané portály využívají. (Hendl 2005, s. 49) V případě kvantitativního přístupu jsem použila metodu online dotazníků, které mi samotní zřizovatelé vyvěsili na jejich webových stránkách portálů. Tento způsob jsem využila především díky jeho rychlosti a snadnosti v přístupu. (Bártová aj. 2007, s. 133–134) Na základě toho, že dotazník zveřejnili samotní zřizovatelé, ke kterým mají jejich uživatelé důvěru, jejich návratnost byla větší, než jsem původně předpokládala.

Kvalitativní přístup jsem naopak použila pro zřizovatele vzdělávacích portálů. Kvalitativní přístup jsem zvolila především proto, že nám umožňuje porozumět jevům, o kterých moc nevíme. Pomáhá nám získat detailní informace o neprobádaném tématu, což pouze kvantitativní přístup obtížně odkryje. (Strauss a Corbinová 1999, s. 11) Jelikož mé téma spadá do neprobádané oblasti, chtěla jsem se o něm dozvědět co nejvíce informací, které by mi tento fenomén objasnilo co nejlíže. A právě kvalitativní metoda je v tomto případě ideální volbou. (Švaříček a Šed'ová 2007, s. 24) Důležitá věc, kterou zde musím zmínit je fakt, že i když nám tato metoda poskytne hlubší informace o tématu, v případě mé práce je není možné zobecnovat, tedy vztahovat na všechny vzdělávací portály. Mé výsledky se budou vztahovat pouze na čtyři vzdělávací portály, kterým se ve své práci věnuji. V rámci této metody jsem zvolila expertní polostrukturované rozhovory, u kterých jsem vycházela z předem připravených okruhů témat a na ně navazujících otázek. Expertní rozhovory spočívají v předem připraveném hloubkovém rozhovoru s expertem na danou problematiku. Expertní rozhovory jsou vhodné například pro taková témata, která nejsou dostatečně probádaná anebo jsou zcela nová. Rozhovory s experty nám napomáhají proniknout

do nové zkoumané problematiky, a právě z tohoto důvodu jsem si jej zvolila. (Bogner 2009, str. 1–3) Polostrukturovaný rozhovor se zakládá na myšlence, že názory a představy tázaných respondentů budou lépe vyjádřené ve volnějším rozhovorech než například v dotazníku. (Hájek, nedatováno s. 3) Cílem polostrukturovaného rozhovoru, který jsem si zvolila pro svůj výzkum, je získat detailní a komplexní informace o studovaném jevu, a z tohoto důvodu jsem si jej vybrala. (Švaříček a Šed'ová 2007, s. 13).

Použití obou metod mi umožnilo vytvořit takové výstupy, které lze mít potvrzené na širokém vzorku dat a také mi to umožní získat a doplnit různé aspekty z obou skupin respondentů. Další výhodou použití obou přístupů si můžeme pomoci, jelikož se navzájem doplňují. U témat, o kterých se stále moc neví, je velmi užitečné použití této kombinace, když například kvalitativní výzkum předchází kvantitativnímu. Výhodou totiž je, že například kvantitativní metoda dokáže vstoupit tam, kam kvalitativní metoda vstoupit nedokáže, a naopak. (Reichel 2009, s. 42)

V mé práci se snažím zmapovat tento nový fenomén týkající se vzdělávání pomocí vzdělávacích portálů, tudíž využívám také prvků případové studie. Pro případovou studii jsem se rozhodla především proto, že jejím cílem je zaměřit se na detailnější popis a následný rozbor určitého problému či případu. Umožňuje také, že na základě podrobnějšího studia jednoho případu, dokážeme porozumět i případům ostatním, které jsou tomu prvotnímu podobné. Následně můžeme provést i srovnání jednotlivých případů. Ve zkratce nám případová studie napomáhá porozumět určitým případům v jejich jedinečnosti a zároveň komplexnosti. (Hendl 2005, s. 103–106)

4.2 Výběr respondentů

Jako respondenty pro můj výzkum týkající se využívání vzdělávacích portálů jsem si zvolila čtyři české vzdělávací portály a jejich uživatele. Při výběru vzdělávacích portálů jsem jednala na základě předem stanovených kritérií.

Kritéria při výběru vzdělávacích portálů:

- Služby a materiály poskytované zdarma
- Různorodé zaměření (angličtiny, všeobecné, ekonomika, matematika a statistika)
- České vzdělávací portály

- Oblíbenost a známost – toto kritérium jsem posuzovala na základě portálu Mimoškolu.cz, který sám doporučuje seznam určitých vzdělávacích portálů, a to i dle jejich zaměření

Rozhovory jsem prováděla se čtyřmi zřizovateli vzdělávacích portálů. Jejich výběr už nespočíval v dalších kritériích. Kontaktování byli automaticky po výběru vzdělávacího portálu. Bez jakýchkoliv problémů mé prosbě všichni vyhověli a rozhovor se mnou rádi uskutečnili. Do této skupiny respondentů tedy patří David Šetek (zřizovatel portálu Ekospace), Markéta Matějčková (zřizovatelka portálu Khanova škola), Marek Vít (zřizovatel portálu Help For English) a Lukáš Frýd (zřizovatel portálu Ekofun).

U uživatelů nehrála roli žádná kritéria. Do mého výzkumu jsem zahrнула osoby různého věku, pohlaví a pracovního či školního zaměření. Díky velké ochotě zřizovatelů vyvěsit mé dotazníky přímo na jejich portály, se výzkumu zúčastnilo přesně 540 respondentů z portálů Ekospace, Khanova škola a Help For English. Uživatelé Ekofun se výzkumu neúčastnili.

4.3 Sběr dat

Sběr dat spočíval v předem připravených scénářů k polostrukturovaným rozhovorům s experty na problematiku, tedy se zřizovateli samotných vzdělávacích portálů. Scénář rozhovoru představoval okruhy témat a na ně se vztahujících doplňujících otázek. Zřizovatele jsem seznámila s chodem sběru dat. Podala jsem také zásadní otázku, zda souhlasí s tím, že jejich jména použiji ve své práci. Všichni bez problému souhlasili.

První rozhovor probíhal 26. března 2016 s Davidem Šetkem, který založil portál Ekospace. Tento rozhovor jako jediný probíhal přes Skype, jelikož jsme se nemohli osobně setkat. Tento rozhovor mi napomohl mé otázky vylepšit a přidat i jiné zajímavé oblasti tématu. Otázky, které jsem použila pro zbývající tři rozhovory, byly tedy pozměněné. Další rozhovor probíhal se zřizovatelkou české verze Khan Academy, tedy Khanovy školy, Markétou Matějčkovou a to 31. března stejného roku. Hned druhý den, 1. dubna, jsem absolvovala rozhovor s Lukášem Frýdem, který zřídil portál Ekofun. Poslední rozhovor probíhal 21. dubna se zřizovatelem portálu Help For English, Markem Vítem.

Všechny rozhovory probíhaly v přátelské atmosféře. Zřizovatelé mi i nabídli doplnění případných otázek v průběhu mého výzkumu, čehož jsem následně využila. Obrátila jsem se na pana Davida Šetka s prosbou o zodpovězení dalších dvou otázek. Rozhovory byly

časově odlišné a i různorodé co se týče množství a informací z nich získaných. V průměru rozhovory trvaly zhruba půl hodiny.

Druhou částí sběru dat bylo online dotazníkové šetření, které probíhalo přímo na stránkách vzdělávacích portálů, a to v různém období. Online dotazníkové šetření však probíhalo v období od začátku března do půlky dubna roku 2016. K tomuto online dotazníkovému šetření jsem využila programu Formuláře Google, které umožňují vyrábět online dotazníky. Jsou také schopny odpovědi z dotazníků zaznamenat do přehledných grafů, které jsou generovány v reálném čase. Dále nám také poskytují tabulku všech získaných odpovědí. (Google nedatováno) Pro shrnutí veškerých informací týkající se sběru dat jsem se rozhodla sestavit přehlednou tabulku, která poskytuje základní informace o informačních partnerech a respondentech.

Tabulka č. 1: Souhrnné informace týkající se všech respondentů

Vzdělávací portály	Informační partneři	Datum rozhovoru	Počet vyplněných dotazníků
Ekospace.cz	David Šetek	26. 3. 2016	298
Khanova škola	Markéta Matějčíková	31. 3. 2016	29
Ekofun.cz	Lukáš Frýd	1. 4. 2016	0
Help For English	Marek Vít	24. 4. 2016	213

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Analýza dat

U analýzy expertních rozhovorů je pozornost zaměřena na určité tematické okruhy, které jsou v celých rozhovorech obsaženy. Obecně u těchto rozhovorů neplatí přepis celého záznamu. Stačí pouze ty pasáže, které jsou pro náš výzkum relevantní. (Bogner, 2009 str. 35–36) U analýzy rozhovorů jsem využila prvků obsahové analýzy, která slouží dle Babbieho „...pro systematickou a objektivní analýzu obsahu zaznamenané lidské komunikace.“ (Babbie in Veselý a Nekola 2007, s. 187) Dále také o obsahové analýze můžeme říct, že se uskutečňuje nejrozličnějšími způsoby, a to například v jednoduchých rozborech textu nebo dokonce v hlubokých interpretacích a vysvětleních. (Lamsler in Gavora 2000, s. 117) Rozhovory jsem si nahrávala na diktafon a poté jsem si přepisovala jen ty části rozhovoru, které byly pro

můj výzkum zásadní. Jednotlivé části jsem roztrídila do několika předem vytvořených tematických okruhů, které jsem měla stanovené už jako okruhy témat pro rozhovory.

Data získaná z online dotazníků jsem už měla díky programu (Formuláře Google), který jsem přímo pro něj zvolila, částečně vyhodnocena. Pro získání dalších a zajímavých informací z odpovědí jsem se ale rozhodla, že využiji i program SPSS Statistics, který mi umožní odkrýt určité vztahy mezi jednotlivými odpověďmi respondentů. Tento program jsem zvolila především kvůli schopnosti zodpovědět otázky týkající se nabídky a poptávky ve vztahu ke vzdělávání, a zda tyto vzdělávací portály umožňují snižovat vzdělávací nerovnosti, anebo je spíše prohlubují. Při práci s daty jsem používala deskriptivní statistiky, dále také třídění prvního a druhé stupně a testy jsem prováděla pomocí analýzy rozptylu, parametrických i neparametrických t-testů, korelace a kontingenčních tabulek. Veškeré testy byly prováděny na 95 % hladině spolehlivosti.

4.5 Omezení zvoleného přístupu

Mezi omezení zvolených metod bych zařadila platnost získaných dat, které mohou být zkreslené. Online dotazníkové šetření probíhalo elektronicky na internetu, tudíž dotazník vyplnili pouze ti, co se v tomto prostředí pohybují a jsou zvyklí elektronické prostředí využít. Dalším úskalím mohla být i pravdivost získaných dat. Jak už bylo řečeno výše, uživatelé vzdělávacího portálu Ekofun se výzkumu neúčastnili. Tento vzdělávací portál měl problém dotazník zveřejnit přímo na jeho webových stránkách a to z technických důvodů. Proto se mé online dotazníkové šetření může vztahovat pouze na zbylé tři vzdělávací portály.

5. ZPRACOVÁNÍ VÝSLEDKŮ

5.1 Zjištění

Můj výzkum spočíval ve dvou základních cílech. Nejprve jsem se snažila zjistit, z jakých důvodů zřizovatelé založili své portály, jaké jsou jejich představy o využívání jejich vzdělávacích portálů a jaký je jejich samotný postoj k tomuto typu vzdělávání. U uživatelů jsem se zaměřila především na sociodemografické údaje, abych zjistila, o jakou klientelu se nejčastěji jedná. Dále mě zajímalo, z jakých důvodů těchto portálů využívají a co jim to oproti klasickému formálnímu vzdělávání ve školách přináší. Nejdříve tedy začneme s menší skupinou respondentů, a to se zřizovateli.

5.2. Expertní rozhovory se zřizovateli vzdělávacích portálů

5.2.1 Důvody založení a provozování

Vybrané portály postupně vznikly mezi roky 2010 a 2011, s výjimkou portálu Help For English, který minulý rok oslavil své 10. narozeniny. Jak postoje, tak i pracovní zaměření oslovených zřizovatelů těchto portálů jsou různorodé. Z rozhovorů jsem zjistila, že podklady pro vznik jejich portálů můžeme nalézt v jejich vlastních pozitivních zkušenostech s touto výukou či touze pomoci ostatním učit se zajímavou a jednoduchou cestou. Zřizovatelé přicházeli na první pohled s různými odpověďmi, ale ve finále je zcela jasné, že tento typ výuky berou jak dobrý způsob doučování.

„To bylo v podstatě, když jsem dostudoval, tak jsem si říkal, jelikož mě vždycky bavilo někoho doučovat a i vystupovat a prezentovat před lidmi a taky se na mě začalo obracet celkem dost lidí třeba s žádostí o doučování a jelikož jsem neměl tolik času všem těm lidem vyhovět, tak jsem si říkal, že bych mohl začít natáčet nějaký videa a dávat je na internet a takto to víceméně začalo.“ (Šetek 2016)

Další zřizovatel se přiklání také k tomu, že jeho portál slouží jeho studentům, jako jednodušší způsob doučování. Důvody pro doučování touto formou jsou však spojené s kvalitou současných studentů vysokých škol, jelikož ...

„...je to v ČR s ekonomkama obecně velice špatné“ (Frýd 2016).

Dle zřizovatele je problém především v tom, že dnes existuje mnoho ekonomicky zaměřených škol a spousta lidí studujících vysokou školu, kteří na to ani nemají. Hlavní problém současných ekonomicky zaměřených studentů je ten, že mají špatné základy matematiky, což považuje za hlavní problém. Pokud studenti nemají základy, ať už v matematice či jiných oborech, je nemožné navazovat na další stavební kámen učiva. A právě tento problém se snaží suplovat tím, že svým studentům dává všechny možné materiály, včetně videí umístěných na jeho vzdělávacím portále. (Frýd 2016)

„Ty videa slouží především pro ty, komu chybí ty základy, a tím si je tak může projít a doučit.“ (Frýd 2016)

Zřizovatelka Khanovy Školy přišla trochu s odlišnými důvody. Jelikož je Khanova Škola českou verzí americké Khan Academy, sama se s touto výukou seznámila již dříve v podání původní verze (Khan Academy). Sama zřizovatelka těchto videí využívala při svém studiu, a poté také při studiu svého syna. Viděla, že je tato výuka efektivní, a tak se spolu se dvěma kolegy rozhodla videa z Khan Academy postupně titulkovat. (Matějčíková 2016)

„Společně se dvěma kolegy jsme začali titulkovat videa, protože zrovna se ta možnost otevřela, to bylo v roce 2011, a protože si ty titulky nezobrazovaly standardně a hodně tam bylo technických změn, tak ti, co neuměli anglicky, si je neuměli jakkoli nastavit, tak jsme zjistili, že potřebujeme nějaký vlastní portál, kde ty titulkovaný videa můžeme přidávat a tak to vlastně vzniklo.“ (Matějčíková 2016)

Hrála zde také role výuky matematiky a přírodních věd v dnešních školách. Spoluzakladatelé viděli v této oblasti jisté nedostatky, proto jim tento způsob výuky přišel jako skvělá volba pro případ, kdy máme určité mezery a něco nechápeme a zde se to můžeme skvěle doučit. (Matějčíková 2016)

Poslední z mých respondentů zřídil svůj portál z jednoho jasného důvodu, chtěl *„...mít nějaké místo, kam bych svým studentům mohl dávat testy a cvičení, které pro ně vytvářím.“ (Vít 2016)*

5.2.2 Fungování vzdělávacích portálů

Khanova škola neměla jasně danou vizi, jak bude portál vypadat. Úkolem bylo vytvořit pouze nějaké webové stránky, kam budou moci umístit videa z americké Khan Academy. Dalším cílem bylo, aby videa byla dostupná bez ohledu na technické převraty a novinky ze strany Khan Academy. Kolem roku 2014 se usilovalo o větší profesionalitu portálu, tedy zlepšení a vyčištění designu a vkládání takových videí, která by uživatele provedla nejkratší a zároveň nej kvalitnější cestou. Spoluzakladatelé však přiznávají, že tyto činnosti v tak malém počtu „zaměstnanců“ nelze zvládat dlouhodobě. (Matějčková 2016)

Proto v roce 2013 pořádali akci (výzvu) pod názvem „Umíš učit, ukaž se“, kde se snažili oslovit všechny možné učitele i osoby fungující mimo pedagogickou sféru, aby pomohli portálu s realizací videí (spolehlivé kontrolování, titulkování a překlady určitých videí). Zde se objevil problém spojený s financováním ve formě odměn pro pomocníky, jelikož se jedná o nevýdělečný portál. (Matějčková 2016)

„Portál je do teď sponzorován soukromníky, jako jsou například Google, Microsoft, Nadace Karla Janečka, Nadace Martina Romana a společnost Scio, se kterou se i nadále radíme ohledně videí. Scio ale bohužel není MŠMT, které by mělo tento typ výuky podporovat, sponzorovat a dotovat.“ (Matějčková 2016)

Zřizovatelka Khanovy školy zde má na mysli jejich podporu ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy především kvůli budoucí povinné maturitní zkoušce z matematiky, jelikož videa z matematiky jsou na portálu Khanovy školy ideální pro jejich přípravu. Z Khan Academy je vyzkoušeno, že matematická videa jsou spolehlivá a úspěšná. (Matějčková 2016)

I když zakladatel portálu Help For English přemýšlel o finanční podpoře, tato webová stránka se nadále vyvíjí ve stejném stylu, jako vznikla. Je to tedy dobrovolná služba pro veřejnost. Tento vzdělávací portál, jak už bylo zmíněno, je vytvořen pro všechny věkové skupiny, což se ukazuje jako výborný strategický krok. Zřizovatel se také zmínil, že pevně věří, že trend v nárůstu uživatelů bude stále pokračovat, jelikož je stále o čem psát. (Vít 2016)

5.2.3 Cílová skupina a očekávaný způsob využívání

Portál Ekospace se původně zabýval tematikou makroekonomie a mikroekonomie, čehož využívali spíše studenti vysokých škol. Postupem času začaly přibývat i videa s tématy marketingu, managementu a nově i matematiky. Takže i když je portál tvořen primárně pro studenty, videa mohou posloužit i pracujícím osobám. (Šetek 2016)

Portál Khanova škola se zabývá jakýmkoliv vzděláváním, zejména matematikou, která je ve videích zpracována kompletně. Další pozornost je věnována také informatice a přírodním vědám. I když je tato široká škála videí tvořena pro všechna, většina videí slouží spíše žákům od druhého stupně základní školy. (Matějčková 2016)

Portál zabývající se studiem angličtiny má od samých počátků sloužit všem věkovým kategoriím, od dětí až po seniory. Zřizovatel se snaží nabízet svým uživatelům různorodé materiály, které napomohou získat nové či zdokonalovat již vzniklé znalosti a dovednosti. Zřizovatel také uvádí, že jeho klientela má největší zájem o články o gramatice a články o častých chybách českých studentů. (Vít 2016)

Portál Ekofun měl být původně zaměřen na některá specifická okrajovější témata. Postupem času zřizovatel ale uznal, že bude lepší, když látku bude vysvětlovat dopodrobna a začne od základů. Tato videa nyní mají sloužit jeho studentům jako příprava pro nadcházející přednášku, kde se bude dané téma procvičovat a diskutovat. Představa zřizovatele tkví především ve zlepšení studentů. Proto hodlá přidávat více videí z oblasti technické matematiky, které studenty posunou dále. (Frýd 2016)

5.2.4 Vztah k formálnímu vzdělávání

Výzkumná otázka, týkající se postoje zřizovatelů k neformálnímu vzdělávání tohoto typu, přinesla sebou i vyjádření respondentů týkající se dnešního školství, tedy formálního vzdělávání. Zřizovatel Ekospace zastává názor, že výuka na vysokých školách by měla projít zásadními změnami. Změny by se měly dotknout především obsahu výuky, dle jeho slov chybí na vysokých školách příprava specialistů.

„Myslím si, že je problém v tom, že lidé, kteří učí na vysokých školách, nebyli v praxi a studenti, co tam sedí, půjdou do praxe. Prostě 99 % z nich nebudou vědci a vyučující, co tam učí, jsou prostě teoretici, což není nic špatného, ale teoretik nepřipraví člověka nikdy na praxi a myslím si, že v tomto je ten základní problém.“ (Šetek 2016)

Zřizovatel tedy zastává názor, že je třeba, aby se na vysokých školách začalo učit více prakticky. Další věcí, kterou zmiňuje v rámci formální výuky je individualizace, která tomu schází. Vyučující učí stejným tempem pro několik desítek různě schopných studentů. Z toho důvodu má ve výuce možnost pomocí vzdělávacích portálů připravovat diferencované úkoly studentům s různým nadáním. Vzdělávací portály jsou v tomto případě významnou podporou v individuálním přístupu. Uživatel si může sám stanovit své vlastní tempo, dokonce i čas a místo, kdy a kde se bude výuce věnovat. Zřizovatel uznává i určité slabiny, kterými tato výuka disponuje. Jedná se především o ztrátu lidské složky, která je ve výuce jako takové, také velmi důležitá. Není zde možnost vyučujícího požádat o podrobnější výklad či o radu, jak je tomu v opačném případě právě na přednáškách. Na druhé straně se nepředpokládá, že by vzdělávací portál fungoval jako jediný osamocený prvek ve vzdělávacím procesu. Vždy je chápán jako doplněk, část celku, ať má jakkoli významné místo. (Šetek 2016)

Zřizovatelka Khanovy školy se přiklání také k názoru, že výuka na vysokých školách není obecně na dobré úrovni, což tvrdí na základě své vlastní zkušenosti, kterou získala v nedávné době, kdy si dodělávala vysokoškolský titul. I když se dá dle zřizovatelky pořád co zlepšovat, nezastává ve svém důsledku negativní názor na celkový školský systém. Formální vzdělávání v České republice považuje v poměru ceny a výkonu za dobré. Pozitivní postoj k výuce pomocí vzdělávacích portálů si pak samotná zřizovatelka utvořila z jednoho prostého důvodu. Má s videi pozitivní zkušenosti, sloužily jí totiž jako výpomoc při jejím vlastním studiu a následně jej využívala i pro studium svého syna. Dnes tvrdí, že videa Khanovy školy (i Khan Academy) mohou sloužit jako skvělá pomůcka učitelům ve vyučování, kdy například nemohou věnovat určitým tématům více času. Dalším způsobem užitečného využití je i forma převrácené třídy, kterou mohou učitelé ve svých třídách využít. (Matějčková 2016)

Jiný zřizovatel přichází s názorem, že na vysokých školách by měli učit zásadně akademici a vědci. Pouze lidé s takto specifickými a hlubokými znalostmi by měli být kompetentní předávat svým studentům cenné zkušenosti a informace. Zastává názor, že je zde potřeba striktněji diferencovat studenty dle jejich studijních předpokladů a nepřizpůsobovat vzdělávací cíle klesající úrovni vzdělání většiny středoškoláků.

Byla zmíněna také některá rizika týkající se výukových portálů, jichž se obává. Začíná vznikat mnoho portálů, které jsou provozovány kýmkoliv, a tak dochází ke zveřejňování materiálů, které nejsou zcela v pořádku či dokonce jsou chybné. Zároveň pak v očích uživatelů upadá celková úroveň a ztrácí se přehlednost, čemu lze důvěřovat. V tomto smyslu se výuka pomocí vzdělávacích portálů nemusí vyvíjet dobře. Také zastává názor, že pokud se student neučí i z odborné literatury, není schopen správně pracovat se zdroji. Proto si myslí, že výuka pouze pomocí vzdělávacích portálů není správná. Při správné a efektivní výuce by se mělo jednat o kombinaci různých forem učení (například pomocí odborné literatury společně se vzdělávacím portálem), jelikož portál studenty upozorní pouze na důležité věci. V tomto názoru se zřizovatelé vzdělávacích portálů shodují. (Frýd 2016)

Zřizovatel portálu Help For English rovněž zastává formu kombinované výuky, avšak do popředí radí výuku neformálního typu, především co se výuky jazyků týče. Zastává postoj, že učení mimo školu je dnes důležitější než učení ve škole. Pár hodin týdně, kterým je ve škole věnovaná výuka angličtiny, nestačí k tomu, aby člověk ovládal jazyk na dobré úrovni. Vlastní zkušenost i práce se studenty ho přivedly k logickému přesvědčení, že výuka ve škole nám poskytuje pouze jakýsi základní rámec, základy, určitý směr a především motivaci, ostatní je už ryze na nás. (Vít 2016)

„Pokud se setkáte s někým, kdo jazyk ovládá, snad vždy Vám řekne, že se naučil především díky tomu, že dělal něco extra, četl, sledoval filmy, cestoval, učil se na počítači, povídal si s přáteli anglicky, hrál videohry apod.“ (Vít 2016)

5.2.5 Porovnání vybraných vzdělávacích portálů

V porovnání jednotlivých vybraných vzdělávacích portálů můžeme spatřit dvě oblasti postojů, které se vzájemně a různou mírou propojují. Jedni zastávají názor, že výuka pomocí portálů slouží jako dobrá pomůcka při doučování a zkvalitňování našich znalostí a dovedností. Vidí v tom tedy jakousi pomoc při dosahování lepších studijních výsledků. Z toho důvodu je skupina portálů sloužící jako doučovací prostředek zaměřena především na studenty jistých oborů. Druzí zase tvrdí, že tento nástroj může představovat skvělou cestu v oblasti sebevzdělávání. Klientela v tomto případě může být po věkové stránce i zaměření různorodá. Všechny portály se však, ale shodnou na tom, že výuka pomocí portálů neslouží jako určitá

náhrada formální výuka, ale pouze jako doplněk, který je třeba s klasickou výukou propojovat.

Shrnutí

Pomocí expertních rozhovorů jsem se snažila odpovědět na výzkumné otázky, které jsem si pro svůj výzkum stanovila. Jako důvody založení zřizovatelé uvedli především chuť pomoci ostatním učit se zajímavou, efektivní a jednoduchou cestou. Dále pak považují vzdělávací portály za dobrý způsob doučování. V neposlední řadě se rozhodli vytvořit vzdělávací portál také proto, že mají sami vlastní pozitivní zkušenosti s tímto typem výuky. Oblast postojů ve vztahu k neformálnímu a formálnímu vzdělávání, byla díky výpovědím jednotlivých zřizovatelů víceméně různorodá. Mezi jejich základní názory patří, že na vysokých školách chybí praktická výuka a individualizace. Vzdělávací portály slouží dle jejich názorů jako skvělá pomůcka při doučování, ale zastávají i ten názor, že je potřeba kombinované výuky, tedy formální i neformální. Jeden ze zřizovatelů se však i přiznává, že v těchto vzdělávacích portálech vidí do budoucna rizika, a to zvláště riziko chybných materiálů, které se poté budou šířit mezi všemi uživateli. Co se týče představ o finančním zázemí jejich vzdělávacích portálů, zřizovatelé by vesměs finanční pomoc ze státní sféry uvítali. Jiní zase naopak vidí svoji činnost pouze jako dobrovolný koníček ve snaze pomáhat druhým, který kombinují se svým vlastním zaměstnáním.

5.2.2 Online dotazníkové šetření s uživateli vzdělávacích portálů

Online dotazníkové šetření probíhalo v periodě od 9. března do 15. dubna roku 2016. Tohoto šetření se účastnilo 540 respondentů nezávisle na pohlaví, věku, zaměstnání, národnosti či dosaženém vzdělání. Níže tedy popíšu hlavní zjištění z tohoto dotazníkového šetření.

Online dotazníkového šetření se účastnily tři vzdělávací portály. Jak už bylo řečeno výše (viz tabulka č. 1), za portál Ekospace.cz dotazník vyplnilo 298 uživatelů, za portál Khanova škola jej vyplnilo 29 uživatelů a za portál Help For English 213 uživatelů. Mezi respondenty převažovaly ženy různého věku. Přesněji se jednalo o téměř 73 % žen, zbylých zhruba 27 % byli samozřejmě muži. Zde bych upozornila na to, že tento výsledek nevypovídá o skupině častějších uživatelů obecně. Je třeba mít stále na paměti, že se jedná o skupinu respondentů, kteří byli ochotni dotazník zodpovědět.

Mezi největší skupinu respondentů patří osoby v rozmezí 21–26 let, přesněji se jedná o 208 respondentů, tedy 38,5 % z celého vzorku. Nejméně respondentů nalezneme mezi těmi nejmladšími, tedy respondenty do 15 let (pouhých 10 respondentů – necelé 2 %), a mezi těmi nejstaršími, respondenty nad 66 let (pouhých 7 respondentů – 1,3 %).

Tabulka č. 2: Věkové zastoupení u všech respondentů

	Počet respondentů	
	Absolutní četnosti	Relativní četnosti
Do 15 let	10	1,9
16 – 20 let	66	11,2
21 – 26 let	208	38,5
27 – 35 let	82	15,2
36 – 45 let	92	17,0
46 – 55 let	52	9,6
56 – 65 let	22	4,1
66 let a více	7	1,3

Zdroj: Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Co se týče struktury dle krajů, nejvíce zúčastněných uživatelů (101 – 18,7 %) momentálně bydlí v hlavním městě Praze. Dále pak v Jihomoravském a Moravskoslezském kraji vyplnilo dotazník 50 a 51 uživatelů, tedy zhruba 9,5 % z každého kraje. Za překvapivé považuji, že těchto portálů využívají i respondenti, kteří bydlí mimo Českou republiku (tedy

48 uživatelů). Nejméně zúčastněných uživatelů nalezneme v Karlovarském kraji (14 respondentů), Libereckém kraji (17 respondentů) a Pardubickém kraji (19 respondentů). Pro celkové zobrazení struktury krajů v počtu využívajících uživatelů přikládám podrobnou tabulku č. 3.

Tabulka č. 3: Zastoupení respondentů dle krajů

Kraje	Počet respondentů	
	Absolutní četnosti	Relativní četnosti
Karlovarský	14	2,6
Liberecký	17	3,1
Pardubický	19	3,5
Královehradecký	19	3,5
Plzeňský	23	4,3
Ústecký	25	4,6
Olomoucký	27	5,0
Kraj Vysočina	30	5,6
Zlínský	33	6,1
Středočeský	40	7,4
Jihočeský	43	8,0
Mimo ČR	48	8,9
Moravskoslezský	50	9,3
Jihomoravský	51	9,4
Hlavní město Praha	101	18,7

Zdroj: Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Respondentů jsem se dále dotazovala na velikost obce, ve které právě žijí. Tabulky č. 4 vykazuje skutečnost, že nejvíce respondentů bydlí v obcích, které mají nad 200 000 obyvatel. Jedná se o 136 tázaných uživatelů. Naopak nejméně zúčastněných uživatelů bydlí v obcích od 100 001 do 200 000 obyvatel, což je 36 respondentů. Zajímavé je, že třetí nejčastější skupinou uživatelů jsou lidé, bydlící v obcích do 2 000 obyvatel, přesněji se jedná o 108 respondentů.

Tabulka č. 4: Zastoupení respondentů dle velikosti obce jejich bydliště

Počet obyvatel	Počet respondentů	
	Absolutní četnosti	Relativní četnosti
Do 2 000 obyvatel	108	20,0
Od 2 001 do 5 000 obyvatel	52	9,6
Od 5 001 do 10 000 obyvatel	47	8,7
Od 10 001 do 50 000 obyvatel	111	20,6
Od 50 001 do 100 000 obyvatel	50	9,3
Od 100 001 do 200 000 obyvatel	36	6,7
Nad 200 000 obyvatel	136	25,2

Zdroj: Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Mezi poslední popisný soubor bych ráda zařadila rozdělení respondentů na studenty a nestudující. Mezi studenty byli zahrnuti všichni zúčastnění, kteří momentálně studují jakýkoliv stupeň základní, střední, vyšší odborné či vysoké školy. Do této skupiny bylo zařazeno 395 uživatelů. Druhou skupinu tvoří respondenti, kteří uvedli, že nejsou studenty. Tento vzorek respondentů tvoří zaměstnané osoby, osoby na mateřské dovolené nebo pobírající jakýkoliv důchod či dávky, a také osoby vedené na úřadu práce. Do této skupiny patří 145 respondentů.

Dále je třeba poukázat na skutečnost, že portály využívají odlišné věkové skupiny uživatelů. Průměrný věk všech respondentů se pohybuje kolem 31 let. V případě Ekospace.cz se jedná o skupinu respondentů v průměru 27 let. V případě Help For English je průměrný věk o něco vyšší, zhruba 37 let. A v případě Khanovy školy se jedná o respondenty v průměru 29 let. Zde můžeme tedy konstatovat, že uživatelé portálu Help For English jsou statisticky významně starší, než uživatelé portálů Ekospace.cz a Khanova škola. Výsledky týkající se využívání dle pohlaví nejsou nijak překvapivé a ani nijak významné. Víme, že portálů využívají více ženy (alespoň v mém vzorku).

Tabulka č. 5: Zastoupení respondentů dle pohlaví u jednotlivých portálů

Pohlaví	Ekospace.cz	Help For English	Khanova škola
ženy	72,1 %	75,1 %	62,1 %
muži	27,9 %	24,9 %	37,9 %

Zdroj: Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Překvapivá je frekvence užívání dle průměrného věku. Nejfrekventovanější návštěvnost (denně a párkrát týdně) vykazují respondenti okolo 36 let. Ti mladší využívají portály méně často, a to párkrát měsíčně nebo i párkrát do roka. Jedná se o skupinu osob kolem 27 let. Poslední skupinu tvoří ti respondenti, kteří portály využili poprvé (43 respondentů), jejich průměrný věk je 32 let. Tyto výsledky jsem si chtěla ještě potvrdit. Využila jsem tedy testu Anova, pomocí něhož jsem zjišťovala, které věkové skupiny se statisticky liší dle frekvence využívání. Tyto hodnoty jsem zjišťovala za pomoci signifikance, která nám říká, že pokud je jeho hodnota nad 0,05, skupiny se neliší, pokud pod 0,05, pak ano. Můžeme tedy konstatovat, že věk respondentů se statisticky liší mezi skupinami, které vzdělávací portály využívají denně a týdně – čili pravidelně v porovnání s těmi, kteří je využívají pouze párkrát do roka. Taktéž můžeme říct, že statistický věkový rozdíl nalezneme mezi skupinami, které využívají vzdělávací portály měsíčně v porovnání s těmi, co je využívají týdně. Na frekvenci užívání jsem se zaměřila i z pohledu jednotlivých portálů. Na tabulkách č. 6.1, 6.2 a 6.3 můžeme vidět, že nejintenzivněji je využíván portál zabývající se výukou angličtiny. Zbylé dva portály jsou využívány méně často.

Tabulka č. 6.1: Ekospace.cz – Frekvence využívání

Využ					
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	1,00 denně	10	3,4	3,4	3,4
	2,00 párkrát týdně	54	18,1	18,1	21,5
	3,00 párkrát měsíčně	80	26,8	26,8	48,3
	4,00 párkrát do roka	129	43,3	43,3	91,6
	5,00 využil/a jsem ho poprvé	25	8,4	8,4	100,0
	Total	298	100,0	100,0	

Zdroj: IBM SPSS Statistics- Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Tabulka č. 6.2: *Help For English – Frekvence využívání*

Využ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 denně	38	17,8	17,8
	2,00 párkrát týdně	102	47,9	65,7
	3,00 párkrát měsíčně	47	22,1	87,8
	4,00 párkrát do roka	9	4,2	92,0
	5,00 využil/a jsem ho poprvé	17	8,0	100,0
	Total	213	100,0	100,0

Zdroj: IBM SPSS Statistics Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Tabulka č. 6.3: *Khanova škola – Frekvence využívání*

Využ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 denně	1	3,4	3,4
	2,00 párkrát týdně	3	10,3	13,8
	3,00 párkrát měsíčně	14	48,3	62,1
	4,00 párkrát do roka	10	34,5	96,6
	5,00 využil/a jsem ho poprvé	1	3,4	100,0
	Total	29	100,0	100,0

Zdroj: IBM SPSS Statistics- Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Nepatrné odlišnosti můžeme nalézt v dosaženém vzdělání dle pohlaví, a to zejména u pracujících osob. Ženy zde vykazují v průměru vyšší dosažené vzdělání než muži, což může být opět způsobeno menším zastoupením mužů ve vzorku. Zde bych ráda uvedla souvislosti mezi jednotlivými vzdělávacími portály a dosaženým vzděláním respondentů, u kterých se nenašly nijak zásadně významné odlišnosti. Ve všech případech portálů nejvíce využívají osoby s vysokoškolským dosaženým vzděláním, poté se středním či gymnáziem. Odchytku v tomto dotazníkovém šetření jsem zaznamenala v případě Khanovy školy. Nejčastější skupinou osob využívající tento portál byli respondenti pouze s dosaženým základním vzděláním. Nabízím k nahlédnutí tabulku č. 7 znázorňující přesné výpočty.

Tabulka č. 7: Dosažené vzdělání respondentů u jednotlivých portálů

Ekospace.cz		Help For English		Khanova škola	
VŠ – Bc.	36,9 %	VŠ – Mgr.	40,4 %	VŠ – Mgr.	34,5 %
SOŠ	25,8 %	SOŠ	24,1 %	Gymnázium	24,1 %
Gymnázium	21,1 %	Gymnázium	12,7 %	ZŠ	20,7 %
VŠ – Mgr.	13,8 %	ZŠ	9,4 %	VŠ – Bc.	13,8 %
VOŠ	1,7 %	VŠ – Bc.	6,1 %	SOŠ	6,9 %
SOU	0,3 %	VOŠ	4,2 %	VOŠ	0,0 %
BEZ ZŠ	0,3 %	BEZ ZŠ	2,8 %	SOU	0,0 %
ZŠ	0,0 %	SOU	2,3 %	BEZ ZŠ	0,0 %

Zdroj: Zpracování vlastního online dotazníkového šetření

Dále jsem se zaměřila na zjišťování důvodů využívání jednotlivých vzdělávacích portálů a také v čem jsou tyto portály přínosné.¹ Začnu tedy portálem Ekospace.cz, kde respondenti nejčastěji uváděli takové důvody, které jsou spojené s nedostatkem informací a vědomostí ze škol. Uváděli, že jim tento portál napomáhá v jakémisi doučování a přípravě na zkoušky různého druhu, od obyčejných semestrových zkoušek až po státní závěrečné zkoušky. Respondenti také uváděli, že ve škole není kvalitní výuka, tudíž jim výuka pomocí vzdělávacích portálů umožňuje hlubší pochopení látky a přináší rovněž zajímavější formu vzdělávání v dané oblasti. Toto vyjádření patří mezi další nejčastější odpověď spadající do skupiny důvodů využívání. Přínosný je portál a především jeho videa díky jejich lepšímu vysvětlení učiva, kterému ve škole a v odborné literatuře respondenti nerozumí, tudíž tuto výuku označují za srozumitelnější. Dalším nejčastějším přínosem označovali časovou flexibilitu, tedy to, že se výuce na portálu mohou věnovat kdykoliv a kdekoliv chtějí. Poslední nejčastější odpovědí byla možnost opakování. Tedy to, že tento způsob výuky umožňuje si danou oblast tématu neustále opakovaně přehrávat či stopovat.

V případě Help For English jako důvody využívání respondenti uváděli především sebevzdělávání se v anglickém jazyce. Nejčastější odpovědi se tedy týkaly toho, že portál využívají především ve zdokonalení se v anglickém jazyce. Tento portál berou také jako skvělý způsob, jak se zdarma, jednoduše a zábavně naučit jazyk. Jejich uváděné přínosy byly podobné jako u portálu Ekospace.cz. Nejčastěji se jednalo o časovou flexibilitu a lepší srozumitelnost, jelikož portál nabízí tematicky dobře strukturované souhrnné informace

¹ Všechny uváděné důvody využívání a jejich přínos jsou zobrazeny v celkové tabulce umístěné v příloze č. 3.

včetně různých testů, procvičováním, přičemž souhrnné informace respondenti označovali jako další nejčastější proměnnou v oblasti přínosů.

V posledním případě, a to u Khanovy školy, byly odpovědi respondentů trochu odlišné. Jelikož většina těchto respondentů pracuje v oblasti vzdělávání a školství, používají tento portál z jednoho prostého důvodu, především kvůli inspiraci pro svoji vlastní výuku. Sama zřizovatelka se zmiňovala o tom, že videa Khanovy školy (samozřejmě i Khan Academy) mohou sloužit jako skvělý způsob převrácené třídy.² Dalším důvodem byl především pouhý zájem se dozvědět anebo doučit určitá témata. Dále respondenti berou videa Khanovy školy, jako skvělý způsob doučování jak sebe sama, tak i svých potomků. V neposlední řadě uváděli také sebevzdělávání či to, že videa jsou zpracována více srozumitelně. Přínos videí je dle většiny respondentů především v časové flexibilitě, jak tomu bylo v obou předešlých případech. Dále také uváděli, že videa jsou natočena zajímavou a zábavnou formou, tudíž to jejich pozorovatele baví. Mezi časté odpovědi také patřilo i to, že se zkrátka mohou učit a věnovat tomu, co sami chtějí, o co mají zájem.

Také jsem zjišťovala, jakým dalším formám vzdělávání se respondenti věnují. Nejčastější odpovědí bylo využívání naučné literatury, navštěvování zájmových kurzů jakéhokoliv druhu. Dále respondenti uváděli dobrovolnou účast na seminářích a přednáškách, zájmovou činnost a naučné televizní programy. Překvapením pro mě byla skutečnost, že pouhá menšina uvedla různé jazykové kurzy, kterých je dnes nabízen nespočet, a pro studenty jsou dostupnější.³

Zajímala mě také oblast studia respondentů. Největší část dotazovaného vzorku se věnovala studiu obchodu, ekonomiky a administrativy, což může být zapříčiněno velkým počtem respondentů z ekonomického portálu Ekospace.cz.³ V rámci pracujících osob jsem se zajímala o oblast jejich povolání. Nejčastější skupinu však tvořili zaměstnanci z oblasti vzdělávání a školství, administrativy, prodeje, nákupu a služeb a poslední skupinou byli zaměstnanci z ekonomické sféry.³

Pozorovala jsem také vztah mezi pohlavím a důvody využívání portálů. Pomocí znaménkového schéma jsem zjistila, že v této oblasti nejsou žádné významné rozdíly. Menší rozdíly se vyskytovaly u dvou kategorií důvodů. Tou první je sebevzdělávání, které uváděli nejčastěji muži. Druhou nejčastěji uváděnou skupinou důvodů je pomoc při studiu.⁴ Dále jsem se zaměřila na pozorování vztahu mezi dosaženým vzděláním a důvody, které vedou

² Vysvětleno v nových formách elektronického vzdělávání

³ Grafické znázornění všech uvedených forem dalšího vzdělávání, oblastí studia a zaměstnání umístěno v příloze č. 3.

⁴ V příloze č. 3 jsou zobrazeny tabulky týkající se vztahu mezi důvody využívání a pohlavím.

jednotlivce k využívání vzdělávacích portálů. Na základě získaných odpovědí jsem mohla posoudit, v čem jsou vzdělávací portály pro respondenty přínosnější než klasická školní výuka.

Tabulka č. 8: Důvody a přínosy využívání ve vztahu k dosaženému vzdělání

	DŮVODY	PŘÍNOSY
BEZ ZŠ	zájem	nové a souhrnné informace
ZŠ	zájem, zdokonalení se	souhrnné informace
SOU	sebevzdělávání	lepší srozumitelnost
SOS	škola, pomoc při zkouškách	lepší srozumitelnost, časově flexibilní
Gymnázium	lepší způsob vysvětlení, škola	lepší srozumitelnost, časově flexibilní
VOŠ	zdokonalení se, sebevzdělávání, pomoc při zkouškách	lepší srozumitelnost
VŠ – Bc.	pomoc při zkouškách, škola	lepší srozumitelnost, časově flexibilní
VŠ – Mgr.	zdokonalení se, dostupnost	lepší srozumitelnost, časově flexibilní

Zdroj: Zpracování vlastního online dotazníkové šetření

Pro celkové porovnání těchto vzdělávacích portálů jsem se rozhodla zahrnout výsledky do následující tabulky (tabulka č. 9). Informace, týkající se důvodů a přínosů vzdělávacích portálů, uvedené v tabulce zobrazují nejčastěji zodpovězené možnosti v dotazníku. V tabulce dále nalezneme průměrné hodnoty týkající se věku. Dále pak nejčastěji dosažené vzdělání a častější skupinu respondentů, tedy ženy.

Tabulka č. 9: Celkové shrnutí

	Ekospace.cz	Help For English	Khanova škola
Důvody	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc při škole – zkoušky, státnice • lepší způsob vysvětlování 	<ul style="list-style-type: none"> • zdokonalení se v jazyce • sebevzdělávání • větší dostupnost 	<ul style="list-style-type: none"> • inspirace • vlastní zájem • sebevzdělávání • srozumitelnější, než klasická formální výuka
Přínosy	<ul style="list-style-type: none"> • srozumitelnější, než klasická formální výuka • časově flexibilní • možnost opakování 	<ul style="list-style-type: none"> • časově flexibilní • srozumitelnější než klasická výuka • souhrnné informace 	<ul style="list-style-type: none"> • časově flexibilní • zábavná forma • A – uživatel se může učit to, co chce
Počet respondentů	298	213	29
Věk uživatelů	27 let	37 let	29 let
Pohlaví	Ženy – 72 %	Ženy – 75 %	Ženy – 62 %
Dosažené vzdělání	VŠ – Bc.	VŠ – Mgr.	VŠ – Mgr.

Zdroj: Vlastní zpracování

Shrnutí

Vzdělávacích portálů (Ekospace.cz, Khanova škola, Help For English) využívají především mladí lidé, přičemž 85 % jsou studenti, což jsem ve svých odhadech zhruba předpokládala. Naopak překvapením je, že vzdělávacích portálů využívají starší osoby (než jsou studující) statisticky významně intenzivněji. Jelikož mé dotazníky byly vyplňovány dobrovolně a nebylo možno ovlivnit, aby se na výzkumu podílela stejná část mužů i žen, tak ve vzorku dotazovaných převládají výrazně ženy. Mezi zajímavé zjištění patří informace, že těchto vzdělávacích portálů využívají i osoby žijící mimo Českou republiku. Dalším překvapením pro mne byla skutečnost, že vzdělávacích portálů využívají i starší lidé, a to ve věku 66 let a více. Nejstarší respondentkou byla 77 letá žena. Mezi nejčastější důvody využívání patří sebevzdělávání, lepší způsob vysvětlení a pomoc při studiu (zkoušky). Vzdělávací portály vidí

respondenti přínosné především v jejich časové flexibilitě, zábavné formě, lepší srozumitelnosti a možnosti opakování. Mezi nejčastější ostatní formy neformálního vzdělávání respondenti označovali naučnou literaturu a zájmové kurzy. Nejčastěji označovanou oblastí studia bylo zaměření na obchod, ekonomii a administrativu, což může být způsobeno zaměřením portálu Ekospace.cz, jelikož jeho uživatelé spadali do největší skupiny respondentů.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila popsat nový fenomén v oblasti neformálního vzdělávání za pomoci vzdělávacích portálů umístěných na internetu. Data pro můj výzkum jsem získala z expertních rozhovorů se zřizovateli portálů a z online dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo více respondentů, než jsem očekávala. Tudíž si troufám konstatovat, že jsem splnila všechny cíle, které jsem si na počátku své práce stanovila. Mezi mé cíle patřilo popsat vzdělávání pomocí vzdělávacích portálů jako jednu z možností neformálního vzdělávání, dále pak zmapovat rozšířenost vzdělávacích portálů, jak u nás, tak i ve světě. Tyto informace jsem získala z dotazníků a různých databází věnujících se vzdělávacím portálům. Mezi mé další cíle patřilo popsat důvody využívání vzdělávacích portálů ze strany jejich uživatelů. Zaměřila jsem se i na předem stanovený předpoklad týkající se nabídky a poptávky ve vztahu ke vzdělávání. Posledním cílem bylo zjistit poslání zřizovatelů vzdělávacích portálů.

Vzdělávání pomocí vzdělávacích portálů je těžce uchopitelné, avšak můžeme konstatovat, že spadá do jedné z forem elektronického vzdělávání pomocí informačních a komunikačních technologií. Je to vzdělávání, které probíhá pomocí internetu, a to kdekoliv a kdykoliv. Tyto vzdělávací portály mají na svých webových stránkách různé digitální učební materiály v podobě textů, videí, audio nahrávek, her, testů, obrázků atd., které mohou uživatelé využívat zcela zdarma. Mezi jejich nejčastější uživatele můžeme označit mladší studující osoby, různého pohlaví i studijního zaměření. Vzdělávacích portálů využívají i starší osoby, a dle mého výzkumu můžeme tvrdit, že je navštěvují mnohem intenzivněji než mladší generace, což bylo pro mne překvapením. Na základě zjištění, že vzdělávacích portálů využívají osoby (mluvíme zde o respondentech) různého pohlaví, různého věku (nejmladší 12 let a nejstarší 77 let), z různých krajů, různých příjmů, zaměstnání, různého dosaženého vzdělání, můžeme konstatovat, že výuka pomocí vzdělávacích portálů umožňuje vzdělávání každému bez rozdílů, tudíž může snižovat určité vzdělanostní nerovnosti. Tímto zjištěním jsem si odpověděla na další stanovenou výzkumnou otázku. Výzkumy týkající se vzdělanostních nerovností totiž odkryly pozitivnější výsledky týkající se přístupu ke vzdělávání, než tomu bylo dříve. Na tyto nové poznatky také navazuje strategie, se kterou přišla vláda, týkající se důležitosti digitálního vzdělávání v informační společnosti, které napomůže vzdělávat se všem bez rozdílů. Proto můžeme tvrdit, že vzdělanostní nerovnosti mohou klesat právě díky možnostem informační společnosti v podobě otevřeného vzdělávání pro všechny.

Nejčastějšími důvody využívání vzdělávacích portálů ze strany uživatelů je především sebevzdělávání různých vrstev společnosti. Dále zde vyhledávají pomoc studenti různých oborů a typů škol nebo tyto portály slouží jako nástroj k procvičování učiva.

Dále tyto výukové portály poskytují lépe zpracované a více srozumitelné informace. Dalším pozitivním prvkem je jejich zábavná forma a možnost opakování. V neposlední řadě je jejich předností časová flexibilita. Respondent se jim může věnovat kdykoliv a kdekoliv chce. Mezi důvody zřízení vzdělávacích portálů ze strany zřizovatelů patří především touha pomoci ostatním, nejen studentům, ve zdokonalování a získání nových informací. Zřizovatelé považují vzdělávací portály za dobrou pomůcku při jakémkoliv získávání informací. Sami zřizovatelé mají vlastní pozitivní zkušenosti s touto formou výuky, a proto ji poskytují i ostatním. Zastávají však názor, že i když je tato forma výuky nová, zábavná, efektivní a přístupná všem bez rozdílu a to zdarma, naše vzdělávání se neobejde i bez klasické formální výuky ve škole. Proto je třeba tyto dvě formy kombinovat. Při zkráceném porovnání výsledků z obou částí výzkumu, můžeme konstatovat, že uživatelé využívají vzdělávacích portálů z důvodů, pro které je zřizovatelé zakládali. Tedy slouží jako určitá pomoc studentům při dosahování lepších studijních výsledků, ale umožňují i mnohým lidem zdokonalovat se ve svých profesích a prohlubovat již získané znalosti. Respondenti se tedy skládají z různých skupin lidí, které k využívání portálů vedly většinou odlišné důvodů. Proto si troufám tvrdit, že můj předpoklad týkající se nabídky a poptávky ve vztahu ke vzdělávání se zde potvrdil a funguje pouze u skupiny osob, která uvedla jako hlavní důvod využívání portálů v době studia, zejména pak ve zkouškovém období. Netroufám si ale konstatovat, že uživatelé (respondenti) využívají vzdělávací portály pouze z důvodu nedostatečné nabídky ze strany klasické formální školy. Dle mého názoru zde vyhledávají především další možnosti studia, a to pro ně novou, zajímavou a dostupnou formou. Tyto portály jim umožňují objevovat vzdělávání jinde, než kam byli dosud odkázáni.

Výsledky výzkumu tedy potvrzují myšlenku konektivismu, která tvrdí, že si dnes člověk nevystačí se znalostmi získanými pouze z formální výuky. Je třeba využívat možností neformálního vzdělávání, kterým společnost disponuje. Sami uživatelé i zřizovatelé vzdělávacích portálů tvrdili, že znalosti získané ve škole jsou nedostačující a proto vyhledávají pomoc jinde, v našem případě na vzdělávacích portálech, které jim slouží jako doučovací prostředek.

Myslím si, že téma týkající se využívání vzdělávacích portálů by se zasloužilo další výzkumy, které by napomohly prozkoumat tento fenomén ještě hlouběji, než bylo provedeno

mnou, samotnou autorkou akademické práce. Určitě by bylo třeba se zaměřit na větší vzorek vzdělávacích portálů, aby výsledky byly reprezentativnější.

SEZNAM LITERATURY

Použitá literatura

BAREŠOVÁ, Andrea. *E-learning ve vzdělávání dospělých*. Praha: 1. VOX, 2011, 197 s. ISBN 978-80-87480-00-7.

BÁRTOVÁ, Hilda, Vladimír BÁRTA a Jan KOUDELKA. *Spotřebitel: (chování spotřebitele a jeho výzkum)*. Praha: Oeconomica, 2007, 254 s.. ISBN 978-80-245-1275-4.

BOGNER, Alexander, LITTIG, Beate, MENZ, Wolfgang. *Interviewing Experts*. Basingstoke [England]: Palgrave Macmillan, 2009, 281 s. ISBN 9780230244276.

BURIAN, Pavel. *Internet inteligentních aktivit*. Praha: Grada, 2014, 332 s. Průvodce (Grada). ISBN 978-80-247-5137-5.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, 206 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 8073670402.

MAREŠ, Jiří. *Elektronické učení a zvláštnosti člověka*. In: *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-230-0.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, 184 s.. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.

SAK, Petr a SAKOVÁ, Karolína. *Nové informační a komunikační technologie ve vzdělávání*. In: *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Praha: Portál, 2007, 290 s. ISBN 978-80-7367-230-0.

SIMONOVÁ, Natalie. *Vzdělanostní nerovnosti v české společnosti: vývoj od počátku 20. století do současnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 179 s.. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-070-4.

STRAUSS, Anselm L. a Juliet M. CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999, 196 s. SCAN. ISBN 80-85834-60-X.

ŠVARŤÍČEK, Roman, ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

VESELÝ Arnošt, NEKOLA, Martin a OCHRANA František. *Metody a metodologie v analýze a tvorbě veřejných politik*. In: *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Vyd. 1. Praha: SLON, 2007. Studijní texty, 40. ISBN 978-80-8642-975-5.

VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ. *Vzdělávání a rozvoj podle kompetencí: kompetence v andragogice, pedagogice a řízení*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-54-9.

ZOUNEK, J. a P. SUDICKÝ. *E-learning: učení (se) s online technologiemi*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 248 s. ISBN 978-80-7357-903-6.

Internetové zdroje

Blended Learning Study. *Co je blended learning?* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.blended-learning-study.com/cz/>

BRDIČKA, Bořivoj. *Jak moderní technologie ovlivňují vzdělávání*. In: Česká škola [online]. 2011 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2011/11/borivoj-brdicka-jak-moderni-technologie.html>

BRDIČKA, Bořivoj. *Masivní otevřené online kurzy*. Metodický portál: Články [online]. 07. 02. 2011, [cit. 2016-04-28]. Dostupný z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/10725/MASIVNI-OTEVRENE-ONLINE-KURZY.html>

Ekofun. *Ekofun* [online]. 2012 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://ekofun.cz/index.aspx>

Ekospace.cz. *Ekospace.cz* [online]. 2012 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.ekospace.cz/>

FEŘTEK, Tomáš. *Khanova škola česky a pro každého*. In: EDUin: Vzdělávání je i naše věc [online]. 2013 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.eduin.cz/clanky/podivejte-se-khanova-skola-cesky-a-pro-kazdeho/>

Google. Formuláře Google. [online]. Nedatováno [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: https://www.google.com/intl/cs_cz/forms/about/

- HÁJEK, Jan. Výzkumný rozhovor. [Prezentace Power Point]. Praha. Nedatováno. Dostupné z: tucnak.fsv.cuni.cz/~hajek/Metodologie/literatura/04_interview.ppt
- Help For English. *Jste tu poprvé?* [online]. 2010 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.helpforenglish.cz/article/2009122802-jste-tu-poprve>
- Human Resource Management. *Blended learning*. [online]. Praha [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://www.e-learn.cz/uvod_coje_blended.asp?menu=elearning&submenu=coje&pos=2
- Human Resources Management. *E-learning*. [online]. Praha [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://www.e-learn.cz/uvod_coje.asp?menu=elearning&submenu=coje&pos=1
- Khanova škola [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://khanovaskola.cz/>
- KUBRICKÝ, Jan. *Trendy ve vzdělávání 2013 - Informační a komunikační technologie ve vzdělávání: Reflexe konektivismu v ICT komepetencích učitele* [online]. Olomouc, 2013 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://tvv-journal.upol.cz/pdfs/tvv/2013/01/54.pdf>
- Mimo školu. *MOOC*. [online]. Praha [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.mimoskolu.cz/katalog-zdroju/>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Neformální vzdělávání*. [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/neformalni-vzdelavani-1>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha [online]. c2007. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/nuv/strategie/Strategie_2007_CZ_web.pdf
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* [online]. 2014, 50 stran [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie/digistrategie.pdf
- NEUMAJER, Ondřej. *Historie DUMů na portálu RVP*. Metodický portál: Články [online]. 10. 09. 2012, [cit. 2016-04-28]. Dostupný z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/16431/HISTORIE-DUMU-NA-PORTALU-RVP.html>
- NEUMAJER, Ondřej. *Výukové objekty jako pomocná ruka učitelům*. Ondrej.Neumajer.cz [online]. 2010 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://ondrej.neumajer.cz/?item=vyukove-objekty-jako-pomocna-ruka-ucitelum>

Online Jazyky. *Help For English*. [online]. 2012 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.onlinejazyky.cz/clanky-srovnani-onlinejazyku-s-helpforenglish.html>

Palán, Z. *Další profesní vzdělávání* [online]. (nedatováno). Andromedia.cz [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/dalsi-profesni-vzdelavani>

Převrácená třída: *Vzdělávání pro 21. století. Převrácená třída* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://prevracenatrida.cz/>

ROBOVÁ, Jarmila. Webové stránky – Učebnice pro 21. století? 6. žilinská didaktická konference [online]. 2009 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: http://www.karlin.mff.cuni.cz/~robova/ke_stazeni/robova_zilina09.pdf

SELINGO, Jeff. *The Future of Professional Development: Online, Free, and Just-in-Time*. LinkedIn 2015 [online]. [cit. 2015-11-05] Dostupné z: <https://www.linkedin.com/pulse/20140830133544-17000124-the-future-of-professional-development-online-free-and-just-in-time>

SIMONOVÁ, Natálie. *Nerovnosti v přístupu ke vzdělání*. SOCIOweb: Sociologický webzín [online]. Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., 2003 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php@disp=temata&shw=171&lst=108.html>

SIMONOVÁ, Natálie. *Vývoj vzdělanostní struktury a nerovností v českých zemích od počátku 20. stol. do současnosti*. [online]. In: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2015 [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://www.historickygis.cz/sites/default/files/ns_naki_2015.pdf

ŠIKO, Petr. *Moderní formy elektronického vzdělávání*. In: Moderní řízení [online]. Sales Representative, Unicorn Education, 2005 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://modernirizeni.ihned.cz/c1-22676725-moderni-formy-elektronickeho-vzdelavani>

Univerzita Palackého v Olomouci. *Celoživotní a distanční vzdělávání*. [online]. 2016 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.upol.cz/skupiny/zajemcum-o-studium/celozivotni-a-distančni-vzdelavani/>

Wikipedia. *List of educational video websites*. [online]. 2016 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_educational_video_websites

Odkazy na rozhovory:

FRÝD, Lukáš, 2016. Rozhovor se zřizovatelem vzdělávacího portálu Ekofun. Praha 1. 4. 2016.

MATĚJČKOVÁ, Markéta, 2016. Rozhovor se zřizovatelkou vzdělávacího portálu Khanova škola. Praha 31. 3. 2016.

ŠETEK, David, 2016. Rozhovor se zřizovatelem vzdělávacího portálu Ekospace.cz. Praha 26. 3. 2016.

VÍT, Marek, 2016. Rozhovor se zřizovatelem vzdělávacího portálu Help For English. Praha 21. 4. 2016.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Seznam otázek použitých v rozhovorech se zřizovateli vzdělávacích portálů

Příloha č. 2: Seznam otázek použitých v online dotazníkovém šetření

Příloha č. 3: Grafy získané z online dotazníkového šetření

Příloha č. 4: Zkratky použité v práci

Příloha č. 5: Názvy tabulek

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Seznam otázek použitých v rozhovorech se zřizovateli vzdělávacích portálů

- *Jakou tematikou se zabývá Váš portál?*
- *Jak Váš portál vznikl?*
 - *Zakládal/a jste ho sám/sama nebo vám s jeho chodem někdo pomáhá?*
 - *Jaké byly vaše představy o tom, jak bude portál vypadat?*
 - *Naplnily se tyto představy nebo má portál jinou podobu?*
 - *Kde jste hledal/a inspiraci?*
 - *Čemu jste se před založením portálu věnoval/a?*
- *Jak se váš portál rozvíjel a rozvíjí?*
 - *S jakými problémy jste se během rozvoje vašeho portálu setkal?*
 - *Kde získáváte další podněty k jeho rozvoji?*
- *Koho byste označil/a za své uživatele?*
 - *Pro koho je Váš portál tvořen?*
 - *Jak se změnila klientela od založení portálu?*
 - *Po čem (po jakých tématech) je největší poptávka?*
 - *Jaká je zpětná vazba a ohlasy od vašich uživatelů?*
- *Jakým způsobem probíhá výuka na vašem portálu?*
 - *Proč jste se rozhodla právě pro metodu výuky pomocí naučných videí?*
 - *V čem vidíte výhody a naopak rizika tohoto typu výuky (pomocí videí)?*
 - *Co si myslíte všeobecně o neformálním vzdělávání v porovnání s formálním?*
- *Kde vidíte váš portál třeba za pět let?*
- *Jaký máte vztah k ostatním portálům? Berete se spíše jako jejich doplněk nebo naopak jako konkurence?*
- *Jaké změny budou v rámci vašeho portálu probíhat?*
- *Když jste studoval/a vy, na jaké formy vzdělávání mimo té formální jste se obracel/a vy?*

Příloha č. 2: Seznam otázek použitých v online dotazníkovém šetření

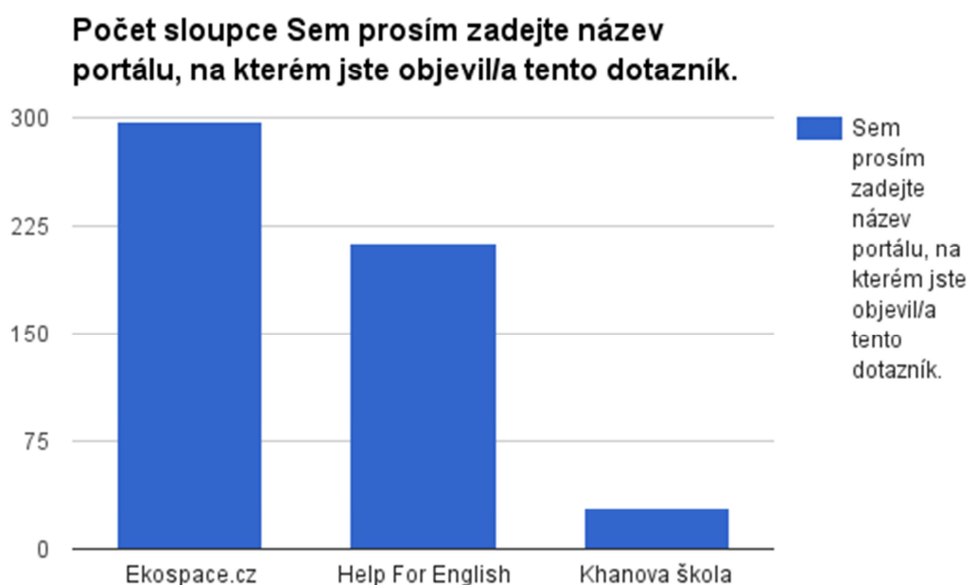
1. *Jak často tento vzdělávací portál využíváte?*
2. *Využíváte kromě tohoto ještě jiné vzdělávací portály?
Jakých dalších vzdělávacích portálů využíváte?*
3. *Co Vás motivovalo k využívání vzdělávacích portálů?*
4. *V čem jsou vzdělávací portály pro Vás přínosné?*
5. *Jakým dalším formám vzdělávání se věnujete? Můžete vybrat i více odpovědí.*
6. *Jste: (student ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ – Bc, VŠ – Mgr, Ing, VŠ – doktorské, žádné – není studentem)*
7. *Jaká je Vaše oblast studia?*
8. *Jak byste se ohodnotil/a po studijní stránce (v porovnání s třídou/ročníkem)? Patříte mezi: (nejlepší, spíše lepší, průměrné, spíše slabší, nejslabší studenty)?*
9. *Vyberte, který typ úvazku momentálně máte: brigáda, poloviční, nižší; částečný; plný; nezaměstnaný; bez zaměstnání (student); bez zaměstnání (rodič. dovolená, důchody, osoby v domácnosti, handicapované atd.)*
10. *Do jaké oblasti spadá Vaše zaměstnání?*
11. *Jste žena nebo muž?*
12. *Kolik je Vám let?*
13. *Jakého nejvyššího vzdělání jste již dosáhl/a?*
14. *V jakém kraji momentálně bydlíte?*
15. *Jaká je velikost obce, ve které momentálně bydlíte?*
16. *Jaký je Váš průměrný měsíční příjem (vše včetně platu, kapesného, přívýdělků z brigád, stipendií, dávek, atd.)?*

Příloha č. 3: Grafy získané z online dotazníkového šetření

Frekvence užívání

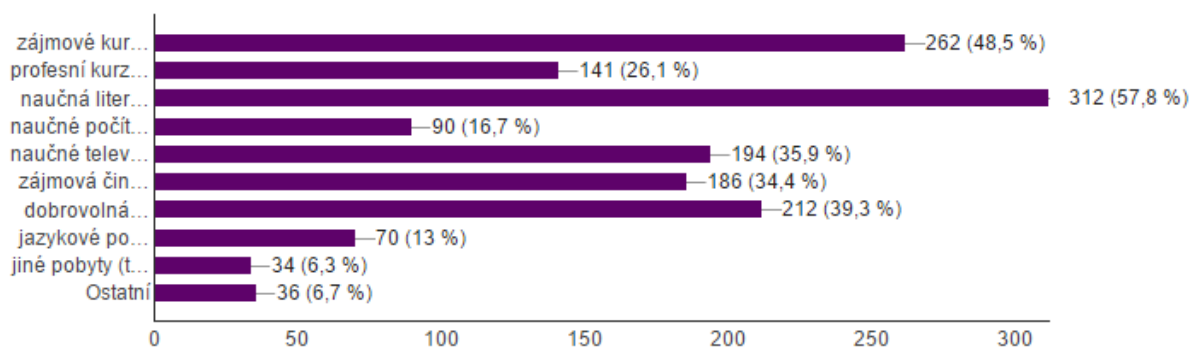

Počet respondentů za jednotlivé vzdělávací portály

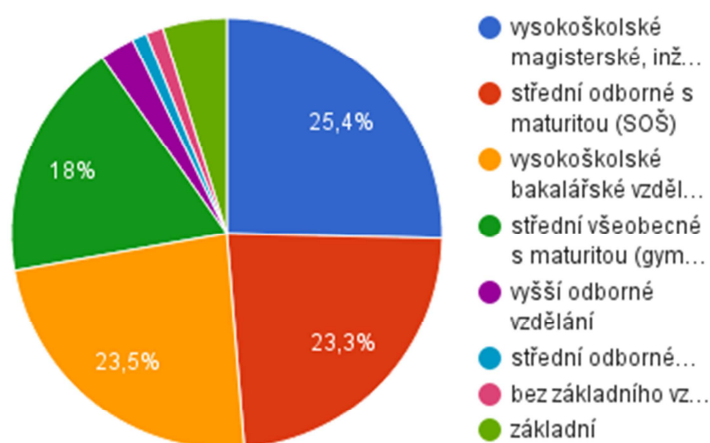
Jiné formy vzdělávání, kterých uživatelé využívají

Počet sloupce 5. Jakým dalším formám vzdělávání se věnujete? Můžete vybrat i více odpovědí.

Dosažené vzdělání respondentů

Počet sloupce 13. Jakého nejvyššího vzdělání jste již dosáhli/a?

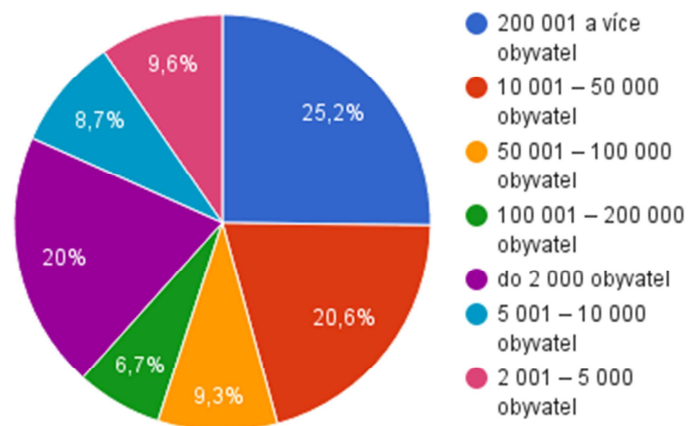

Bydliště respondentů (kraje)

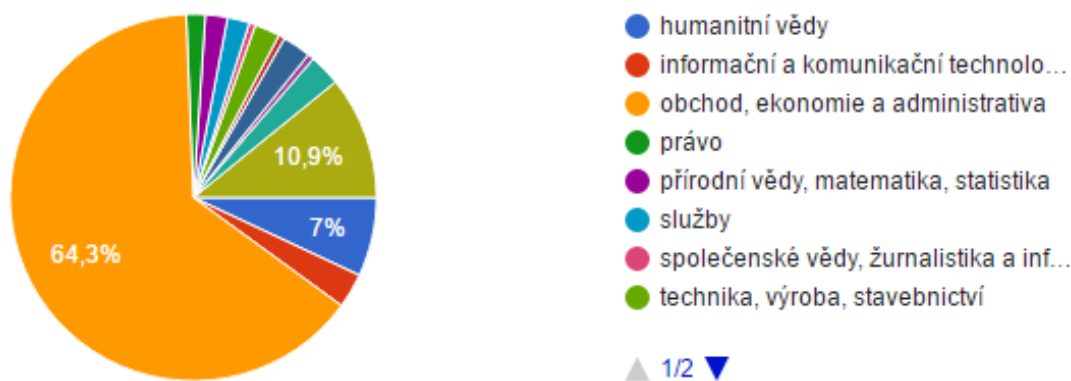
Bydliště respondentů (velikost obce)

Počet sloupce 15. Jaká je velikost obce, ve které momentálně bydlíte?

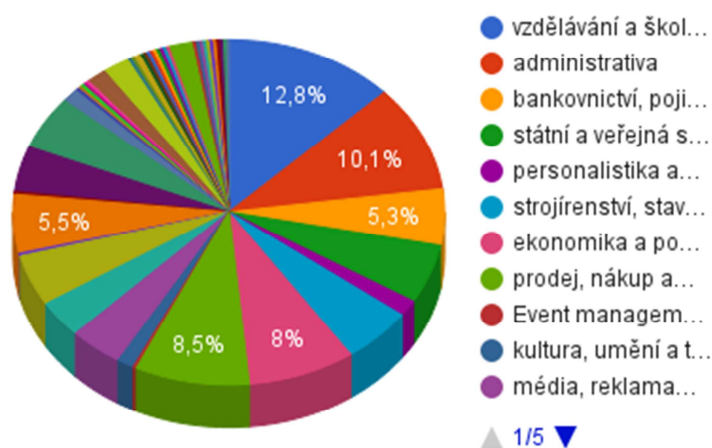
Oblast studia u studujících respondentů

Počet sloupce 7. Jaká je Vaše oblast studia?

Oblast zaměstnání u pracujících osob⁵

Počet sloupce 10. Do jaké oblasti spadá Vaše zaměstnání?

⁵ Zde jsou kvůli velkému počtu uváděných oblastí povolání procentuálně zobrazeny pouze ta zaměstnání, která byla uváděna nejčastěji, tedy vzdělávání a školství, administrativa, prodej, nákup a služby, ekonomika a podnikání a bankovníctví a pojišťovnictví.

Motivy využívání vzdělávacích portálů celkově za všechny vybrané portály

Jaké důvody k tomu měli (motivace)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1,00 čas	2	,4	,4	,4
2,00 doporuč	17	3,1	3,2	3,6
3,00 dostupne	34	6,3	6,4	9,9
4,00 doučov	36	6,7	6,7	16,7
5,00 inspirae	18	3,3	3,4	20,0
6,00 kvalita	11	2,0	2,1	22,1
7,00 Lepší porozumění	20	3,7	3,7	25,8
8,00 LepŽpuso	53	9,8	9,9	35,8
9,00 OsoPotre	8	1,5	1,5	37,3
10,00 osvěžit	1	,2	,2	37,5
11,00 pomocZK	75	13,9	14,0	51,5
12,00 PracPov	5	,9	,9	52,4
13,00 PracUpla	1	,2	,2	52,6
14,00 prilezit	1	,2	,2	52,8
15,00 procvico	2	,4	,4	53,2
16,00 sebevzd	43	8,0	8,1	61,2
17,00 srozumit	15	2,8	2,8	64,0
18,00 škola	76	14,1	14,2	78,3
19,00 výpomoc	18	3,3	3,4	81,6
20,00 zájem	38	7,0	7,1	88,8
21,00 zdokonal	60	11,1	11,2	100,0
Total	534	98,9	100,0	
Missing 99,00 neví	6	1,1		
Total	540	100,0		

Přínos vzdělávacích portálů celkově za všechny vybrané portály

Jako to má pro ně přínosy

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1,00 A	16	3,0	3,0	3,0
2,00 CasFlexi	76	14,1	14,4	17,4
3,00 Dostupne	23	4,3	4,4	21,8
4,00 Inspirac	4	,7	,8	22,5
5,00 Komfort	5	,9	,9	23,5
6,00 LepForma	34	6,3	6,4	29,9
7,00 LepSrozu	176	32,6	33,3	63,3
8,00 MozOpak	35	6,5	6,6	69,9
9,00 Ničem	4	,7	,8	70,6
10,00 Nové informace	22	4,1	4,2	74,8
11,00 Praxe	3	,6	,6	75,4
12,00 PristupZ	3	,6	,6	75,9
13,00 Soucasne	6	1,1	1,1	77,1
14,00 SouhrnInf	41	7,6	7,8	84,8
15,00 SuplSkol	9	1,7	1,7	86,6
16,00 Uzivatel	6	1,1	1,1	87,7
17,00 Vypomoc	6	1,1	1,1	88,8
18,00 ZabForma	16	3,0	3,0	91,9
19,00 Zdokonal	43	8,0	8,1	100,0
Total	528	97,8	100,0	
Missing 99,00 neví	12	2,2		
Total	540	100,0		

Vztah mezi důvody využívání a pohlavím

Jaké důvody k tomu měli (motivace) * Pohlaví Crosstabulation

Adjusted Residual

		Pohlaví	
		1,00	2,00
Jaké důvody k tomu měli (motivace)	čas	,9	-,9
	doporuč	,9	-,9
	dostupne	-1,9	1,9
	doučov	1,4	-1,4
	inspirae	,5	-,5
	kvalita	-,7	,7
	Lepší porozumění	-,3	,3
	LepZpuso	-,9	,9
	OsoPotre	,9	-,9
	osvěžit	,6	-,6
	pomocZK	3,2	-3,2
	PracPov	,4	-,4
	PracUpla	-1,6	1,6
	prilezit	,6	-,6
	procvico	,9	-,9
	sebevzd	-2,7	2,7
	srozumit	-1,2	1,2
	škola	-,7	,7
	výpomoc	-,6	,6
	zájem	-1,0	1,0
zdokonal	1,6	-1,6	

Příloha č. 4: Zkratky použité v práci

Zkratka	Význam
ZŠ	základní škola
SOU	střední odborné učiliště
SOŠ	střední odborná škola
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ – Bc	vysoká škola, bakalářské studium
VŠ – Mgr.	vysoká škola, magisterské studium
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Příloha č. 5: Názvy tabulek

Tabulka č. 1: Souhrnné informace týkající se všech respondentů

Tabulka č. 2: Věkové zastoupení u všech respondentů

Tabulka č. 3: Zastoupení respondentů dle krajů

Tabulka č. 4: Zastoupení respondentů dle velikosti obce jejich bydliště

Tabulka č. 5: Zastoupení respondentů dle pohlaví u jednotlivých portálů

Tabulka č. 6.1: Ekospace.cz – Frekvence využívání

Tabulka č. 6.2: Help For English – Frekvence využívání

Tabulka č. 6.3: Khanova škola – Frekvence využívání

Tabulka č. 7: Dosažené vzdělání respondentů u jednotlivých portálů

Tabulka č. 8: Důvody a přínosy využívání ve vztahu k dosaženému vzdělání

Tabulka č. 9: Celkové shrnutí